

Pravilništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni zbirnik: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 4. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

Napetost v Evropi in Japonska

V zvezi z italijansko-abesinskim konfliktom se je ponovno imenovala Japonska in sicer v tem smislu, kakor da je Abesiniji od nje pričakovati kakšne pomoči. Izkazalo se je seveda kmalu, da so bile take domneve povsem neutemeljene. Res se je Japonska zanimala za Abesinijo tako v gospodarskem kakor v političnem pogledu. V gospodarskem je stvar zelo preprosta. Velika gospodarska ofenziva je japonsko blago dovedla daleč po svetu, celo v Evropo samo. Kaj čuda, da jo je pripeljala tudi v edino še samostojno afriško državo. Dalje pa je res, da se japonski gospodarski interes s posebno vneto razteza po južni Aziji ter onih delih Afrike, ki so vzhodnozajevskemu imperiju najbolj dostopni. Saj je tu domena, kjer domačini še najlažje zapadejo japonskim geslom o emancipaciji od Evrope, zlasti ker imajo v Japonski sami najlepši vzgled za svoje prizadevanje.

V ta splošni okvir se je jako dobro vjemalo japonsko prizadevanje, da si pridobi tal tudi v Abesiniji. Toda preko prvih poskusov stvar še ni dospela, kaj šele, da bi se razvilo tako tesno razmerje, ki bi Japonsko angažiralo v nastali italijansko-abesinski aferi.

Pa vendar ima tudi Japonska posredno neko vlogo v sedanjem napetem položaju. Do neke mere sicer pasivno, pa vendarle jako pomembno. Zelo se je opazilo, kako previdno rezervirano se obnaša v sodobnih aferah Nemčija. V Berlinu se ogibajo komentarjem in jako skoparijo s kritiko pogajanj, ki se pletijo v ženevskih sferah s toliko brezuspešnostjo, dasi bi bilo ravno za Nemčijo jako hvaležno izreči kako ostro na račun Društva narodov ter njegovih težav. Nemčija se dobro zaveda, kako dobrodošča je ta velika in komplicirana afeta za njeno politiko, zakaj težko si je misliti, da bi se sedanje homotije in te, ki se bodo žanes, jutri pričele, iztekle drugače kakor tako, da se bodo dale izrabiti za osnovo nadaljnji nemški taktiki. Nemčija misli biti vsekakor pripravljena ter porabiti in izrabiti prvo priliko, ki se ji bo nudila. Za enkrat je naznačila klajpedsko zadevo, kamor se bo koncentrirala njena pozornost.

In v tej zvezi se v ozadju polagoma pojavlja Japonska. Moglo bi se pričakovati, da bi sovjetska Rusija ne bila ravnodušna, ako bi se Litva znašla v težavah, ki bi prihajale od nemške strani. Toda tam daleč na Daljnem vzhodu preži Japonska, ki jo morajo hočeš nočeš v Moskvi smatrati za stalno pretinjo, za veliko oviro v kakršnihkoli akcijah. Dobro se zaveda Evropa, da se je Moskva odločila za sodelovanje z Zenevo ter sploh z Evropo pred vsem zato, ker si je morala iskati neke opore, nekega varnega zaledja za hrbtno, da bi mogla uspešneje odbijati japonski pritisk. To dejstvo ima tudi obrtni smisel, namreč ta, da je vrednost ruske politične aktivnosti v Evropi toliko manjša, kolikor bolj jo obremenjuje japonska nevarnost v Aziji. In agresivni hiterizem to situacijo spretno izrablja ter vzdržuje dobre zveze s Tokiom, želeč jih izkoristiti še bolj.

Med Moskvijo in Tokiom je sicer manj konfliktov, odkar se je Rusija odrekla mandžurski železnici. Toda ponavljajo se še vedno, netiva še vedno ni zmanjkalo. Moglo bi se sicer pričakovati, da prav za prav med njima ni nič lažjega kot sporazum in sicer sporazum, ki bi dal Japonski premoč v vzhodni Aziji, v kolikor leži v bližini Tihga oceana, do čim bi Rusija prevladala v notranjosti. Saj vidimo tu še v zadnjem času rusko napredovanje. Ruske pozicije v zunanji Mongoliji so trdne in tjakaj bodo Japonci težko segli. Moskovska politika je dosegla velike uspehe tudi v kitajskem Turkestanu, ki ima z Moskvijo brez primere tesnejše zveze nego z Nankinom, kamor formalno še vedno spada. Težko si je misliti, kdo bi mogel rusko silo pregnati iz teh predelov. Tudi Japonska glede osrednje Azije ni preveč zainteresirana. Toda tu je vzhod, tu je rusko primorje okrog Vladivostoka, ki je Japonski približju, ki ji je neprijetno, zakaj od tamkaj se da z avioni oglašati otočje, matična dežela japonskega imperija. Zato je že dolgo na programu japonske vojne stranke, da je treba rusko primorje pridobiti zlepa ali zgrda.

Te japonske aspiracije vežejo napetost v Evropi z vzhodno Azijo. Moskva se ne more angažirati v popolni meri na evropsko stran, ker mora njena težnja ostati, da se ne da odriniti od Tihga oceana. In to je krepka hipoteka na aktivnost njene evropske politike. Morda bo v klajpedskih aferah, ki jih prav gotovo še ni konec, ta moment še krenko odmeval.

Japonska se je v zadnji dobi še bolj utrčila v svoji nevezanosti. Odkar se je Amerika desinteresirala na politični usodi vzhodne Azije, so pozicije Japonske še izdatno bolj trdne. Prav te dni moramo zabeležiti korak dalje v tej smeri. Filipini se zares urejajo v samostojno državo, zaenkrat v obliki nekakega dominiona v širokem okviru Združenih držav. Pravkar so si izbrali svo-

V ŽENEVI PROGLAŠENO STANJE VOJNE NEVARNOSTI

Po odboru petih je bil na včerajšnji seji sveta Društva narodov izvoljen sedaj še odbor trinajstih, da izdela poročilo o abesinskem problemu — Možnost obnove spravne akcije

Zeneva, 26. septembra. n. Za današnje seje sveta Društva narodov je vladalo v vseh ženevskih političnih krogih izredno zanimanje. Pred prostori, v katerih je zasedal svet, se je zbrala velika množica novinarjev in diplomatov, ki so nestrno pričakovali izida posvetovanja. K včerajšnji seji so bili pripuščeni novinarji in drugo občinstvo, toda le v omejeni meri.

Ob 10 dopoldne je imel svet Društva narodov tajno sejo, ki so se je udeležili samo voditelji poedinih delegacij. Na seji je bilo v glavnem pripravljeno gradivo za javno sejo. Na dneveni red so postavili: Poročilo odbora petih o celokupnem stanju italijansko-abesinskega spora; prošnja kitajske vlade, ki zahteva svojega zastopnika v svetu Društva narodov; upravisne zadeve, ki jih je treba čim prej urediti.

Smatrajo kot gotovo, da se bo glede na spor med Abesinijo in Italijo uporabil odstavek 4 čl. 15 pakta Društva narodov. Če se spor ne bo mogel urediti, bo objavil svet DN po soglasnem sklepu ali po sklepu večine poročilo o podrobnostih spora in predloge, ki jih smatra za ureditev vprašanja za najpravičnejše in najprimernejše. Na podlagi 9. odstavka istega člena ima svet pravico spraviti spor pred skupščino Društva narodov. Če bo prišlo do vojaške akcije, bi pomenila na podlagi čl. 16 vojaško akcijo proti vsem ostalim članicam Društva narodov.

Na svoji tajni seji se je svet načelno sporazumel, da bo glede na napeti položaj postopal zelo previdno.

Javna seja

Javna seja je bila odprta takoj po tajni. Presledek je bil le kratek, da so zasedli svoja mesta še ostali člani in delegati, novinarji in občinstvo. Ker sta bila prisotna tudi delegata Abesinije, Tekle Havariate in prof. Jeze, italijanska delegacija ni prišla k seji, kar so v ostalem glede na njeno izjavo, da noče sedeti pri eni in isti mizi skupno z Abesiniji, že pričakovali.

Predsednik odbora petih, španski delegat Madariaga, je najprej prečital poročilo odbora skupno z odgovorom abesinske vlade in pripombami italijanske vlade.

Nato je abesinski delegat Havariate izjavil, da bo abesinska vlada z vso resnostjo proučila sleherni predlog sveta Društva narodov za mirno likvidacijo spora z Italijo.

Zasedanje sveta DN ne bo zaključeno

Predsednik sveta Društva narodov, equadorski delegat Guymazo, je v daljšem govoru med drugim predlagal, naj odbor petih obstaja še nadalje z nalogo, da v primeru potrebe takoj posreduje ter predloži svetu Društva narodov vse potrebne predloge. Pozval je člane sveta, naj z vsemi sredstvi pospešijo sleherni akcijo, ki bi omogočila mirno poravnavo spora med Italijo in Abesinijo. Ker sta sedaj znani stališči obeh spornih strank, zato predlaga, naj svet izda vse potrebne odredbe v smislu 4. odstavka 15. člena pakta Društva narodov, kakor tudi da naj se zasedanje sveta ne zaključi, kakor je bilo to sklenjeno prvotno, nego naj traja dalje, dokler se ne najde primerna formula za mirno likvidacijo spora.

Eden: Anglija ne odneha

Angleški minister Eden je v svojem kratkem govoru poudaril:

Kljub iskrenim prizadevanjem, da bi se spor mirno poravnal, moramo z obžalovanjem ugotoviti, da ga doslej še vedno ni bilo mogoče urediti. Naša naloga je, da najdemo obliko za ureditev tega spora, za kar se moramo zavzeti

jega predsednika republike in sicer Manuela Quenzona, starega prvobornika za filipinsko osamosvojitve. Za deset let ostane sicer tej samostojnosti provizoren značaj, ali jasno je, da se dežela v stare odnose ne bo več vrnila po tolikih uspehih. In s tem se zaključila, ko se je zdelo, da bo ameriška Unija aktivno posegla v politični razvoj vzhodne Azije. S tem se hkrati gibljivo Japonske silno poveča, pač ne na korist ruske moči.

Evropa je v stanju precejšnje negotovosti. Ni treba, da smo pesimisti, pa vendar je naša dolžnost, da kritično ocenjujemo vse faktorje, ki bodo imeli vloge in funkcije v tem kritičnem razpletu prihodnjih mesecev. In rusko-japonsko razmerje je eno važnih med njimi.

z vsemi silami in z vso pozornostjo. Obenem se ne smemo ozirati na nikake predvidene ali nepredvidene naloge, ker drugače tudi te svoje naloge ne bomo izpolnili. Dokler je svetu naložena dolžnost, da sestavi poročilo in predloge za pomirjenje, nas pri tem delu ne sme nič motiti, opustiti pa ne smemo nobene prilike in nobenih sredstev, ki jih določajo pravila Društva narodov, da izpolnimo svojo nalogo. Zato se popolnoma strinjam s predlogi predsednika. Svet Društva se nahaja pred uporabo odstavka 4 čl. 15 pakta Društva narodov. Ta naloga se mora pričeti z veliko resnostjo, vendar pa brez izgubljanja časa. Določbe odst. 4 čl. 15 imajo to prednost, da more poravnalo postopanje ostati toliko časa v veljavi, dokler ne bo izdelano in od sveta sprejeto poročilo. Vlačimo imajo nadalje med izdelavanjem poročila dolžnost, proučiti tudi druge ukrepe za ohranitev miru. Politika angleške vlade je bila pred kratkim v tem smislu docela jasno označena z merodajnega mesta. Lahko samo še dodam, da se je naša vlada še trdneje odločila vztrajati pri svoji dosedanjji politiki.

Laval se strinja z Edenom

Francoski ministrski predsednik Laval je v svojem govoru naglasil naslednje: Francija ostaja zvesta pravilom Društva narodov. Svet bo izvršil svojo težko nalogo v smislu pravil Društva in bo sestavil svoje predloge in nasvete. Popolnoma se strinja z naziranjem, ki ga je očrtal zastopnik Velike Britanije. Svet Društva narodov bo izvršil svojo nalogo v duhu in po pravilih Društva narodov in bo sklenil, o čemer sem prepričan, ko bo proučil vse okoliščine, vse potrebno, da se izda take odredbe, ki se bodo morale po splošni sodbi smatrati kot najbolj pravične.

Rusija odločno za ohranitev svetovnega miru

Ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov je dejal:

Nikakega dvoma ni več o korakih, ki bi jih napravila Sovjetska unija v Afriki ali v kateremkoli drugem delu sveta, čim bi se pojavil kak dogodek, spriču katerega bi bilo treba energično intervenirati za ohranitev miru.

Danski delegat dr. Munch je izjavil, da se v celoti strinja z izjavami predgovornikov, in je izrazil prepričanje, da bo svet Društva narodov pokazal dovolj sposobnosti in pripravil povsem primerne odredbe, ki bodo zalegle, če bo treba dejansko posredovati za ohranitev svetovnega miru in braniti pravila in načela Društva narodov.

Predlogi odbora petih so bili sprejeti brez debate in je bil končno na predsednikov predlog izvoljen odbor trinajstih, ki bo sestavil poročilo za skupščino Društva narodov.

S tem je bil dneveni red izčrpan in je predsednik sporočil, da bo sklical plenarno sejo, čim bo nastala potreba.

Nadaljnji postopek sveta Društva narodov

Zeneva, 26. septembra g. Sklepi sveta Društva narodov se v Zenevi splošno odobravajo. Na podlagi dogovorjenega postopanja ni izključena obnova poravnalne akcije. S tem bi se francoski in angleški diplomaciji dala možnost, da napravita v Rimu zadnji posredovalni poizkus. Pri tem se ima ohraniti obvezni značaj načel Društva narodov. Odbor sveta Društva naro-

dov bo pričel izdelovati priporočila in poročila v katerem bo svet zavzel svoje končno stališče glede na italijansko-abesinski spor in odgovornosti. Menijo, da se bo zasedanje v prihodnjih 14 dneh zopet pričelo. Če bi se pojavili resni zapletljivi bi se takoj sklicala plenarna seja. Danes je bilo definitivno sklenjeno, da se sedanje zasedanje po končanem dnevnem redu ne bo uradno zaključilo, temveč enostavno prekinilo.

»V Zenevi se je proglasilo stanje vojne nevarnosti«, je označil neki diplomat sedanji položaj.

Novo spravno postopanje

London, 26. septembra. n. Angleški vladni krogi pričakujejo, da se bo Eden v nedeljo vrnil v London in predložil vladi svoja poročila. Po sprejemu novih navodil se bo vrnil v Zenevo. Glede zasedanja sveta Društva narodov so splošno mnenja, da bo zaključeno z imenovanjem novega odbora za italijansko - abesinski spor,

Napačni računi

„Times“ o odločnosti Velike Britanije v italijansko-abesinskem sporu

London, 26. septembra. AA. »Times« so priobčile o italijansko-abesinskem sporu naslednji komentar:

Kakor je bilo pričakovati, je Abesinija sprejela predloge petih, italijanska vlada pa jih je odbila. Angleži dobro vedo, kaj hoče Italija, čeprav pogostokrat njenih protislovnih razlogov niso mogli doumeti. Prvotno so se Italijani skicevali na incident pri Ualulu, mnogo pred tem incidentom pa so že zbirali svoje čete, da bi podjarmili Abesinijo. Nato so navajali svoje popolnoma neutemeljene razloge glede ekspanzije in deleža pri strovinah Afrike, kar Angleži prav dobro razumejo.

Vendar pa nasprotuje vojna, ki naj te cilje doseže, pakto Društva narodov. Ta pakto so podpisali tudi Italijani.

Po mnenju Angležev je Društvo narodov sredstvo za mirno reševanje sporov, ne pa sredstvo za striktno ohranjanje sedanjega stanja. V tem pogledu Velika Britanija ne soglašja z nekimi celinskimi državami. Sir Hoare je v svojem velikem govoru v Zenevi jasno povedal, kako mali angleški narod. Po njegovem govoru ne more nihče trditi, da bi bila Velika Britanija zagovornica statusa quo.

Zal pa sedaj kaže, da hoče Mussolini podjarmiti Abesinijo iz prestižnih razlogov. Po obsejmem incidentu, po potrebi ekspanzije, po obrambi italijanskih kolonij pred vpadi barbarskega naroda gre sedaj za to, da se naj evropski interesi branijo proti črnomu plemenu in sicer s etrojnimi in letali. To je novi smisel aktivnega nacionalizma, ki ga proglasa Mussolini. Omenjal je poraz pri Adul priznava Mussolini vojno kot sredstvo osve. Te Govoril, kakor da bi mu bilo žal, če ne bo prelivanja krvi.

Pozabiti ne smemo, da je Mussolini diktator, ki se mu morajo laskati, laskanje pa postane veem diktatorjem fatalna stvar, ker jih zavraja k podvom v tujni, da bi si okrepili položaj doma. Nihče ne veruje, da Mussolini ne bi imel zdrave razsodnosti v navadnem pomenu besede, pač pa je za vse avtokracije značilno, da jim ni treba računati z javnim mnenjem. To okolnosti je poslabšala tudi ogorčena borba italijanskega časopisa proti Veliki Britaniji. Italijanski časopis je uradno inspirirano, odkar ni več samostojno.

Angleške vojne ladje se ne mude na Sredozemskem morju, da bi obstrlejevale Benetke ali kakšno drugo mesto, marveč, da varujejo pomorske poti in narode, za katere skrbi Velika Britanija. Kadar se

ki naj bi permanentno zasedal 10 do 14 dni in stalno zasledoval razvoj nadaljnjih dogodkov. Ta dva tedna naj bi se porabila za nova diplomatska pogajanja. Nekateri celo zatrjujejo, da se bo v tem času vršila nekje v severni Italiji posebna konferenca zastopnikov Italije, Anglije in Francije.

Novi italijanski transporti

Neapelj, 26. septembra w. Parnik »Principessa Maria« je s četimi in vojnimi materijalom med živahnimi manifestacijami za kralja in Mussolinija odplul v Messino, odkoder bo nadaljeval vožnjo v vzhodno Afriko. V pristanišču je pripravljenih še deset ladij za pot v vzhodno Afriko. V prihodnjih 24 urah bodo odpljali 8.000 vajakov in veliko količino vojnega materijala.

Zbiranje angleške mornarice

Port Said, 26. septembra. AA. Semkaj je prispelo tretje brodoge angleške sredozemske mornarice.

London, 26. septembra. AA. V Gibraltar so prispeli angleški rušilci »Faulkner«, »Feric« in »Orestes«.

London, 26. septembra. AA. Iz Najroblja v angleški vzhodni Afriki poročajo, da je tjakaj prispelo 5 angleških bombarderjev in 4 pomožna letala. Za primer italijansko-abesinske vojne bodo ta letala opravljala stalno patrolino službo vzdolž severne meje angleške vzhodne Afrike, da di preprečila neželjene incidente, predvsem prehod nomadnih plemen in beguncev iz Abesinije.

pojavi napetosti med narodi, morajo ang. vojne ladje varovati mir in nedotakljivost mednarodnih poti. V skrajnem primeru morajo takoj odbiti vsak incident, ki bi lahko zanetil ogenj v Evropi.

Zakaj nastopa Italija proti Abesiniji

Milan, 26. septembra. AA. »Popolo d'Italia« piše, da se Italija dobro zaveda težkoč, ki pa niso niti s političnega niti z zgodovinskega in niti s splošnočloveškega stališča upravičene. Nekateri države so barbarske in goloroke, druge pa oborožene in prosvetljene. Abesinija pomeni izjemo, ker je docela barbarska, obenem pa dobro oborožena in pripravljena za napad na sosedo. V sedanjem primeru gre za lokalizirano in čisto kolonialno zadevo, ki je Italija nikoli ne bo prenesla v Evropo. Italija ne zahteva od Evrope ničesar drugega kakor razumevanje za potrebe velikega naroda, ki je veliko dal evropski prosveti.

»Gazzetta del Popolo« piše med drugim, da je odbor petih poslabšal položaj, ker je predlagal abesinskemu cesarju izhod na morje, kar bi še bolj pospešilo oborožitev Abesinije, tako da bi nekada dne postala celo pomorska sila. Glede na abesinsko mobilizacijo naj se nikdo ne čudi, če Italija pomnožuje svoje obrambne ukrepe.

Ford predsedniški kandidat

Washington, 26. septembra. AA. Kakor znano, išče republikanska stranka že ne, kaj časa najprijetnejšega kandidata za predsedniške volitve, ki bodo 1. 1936. Pri polzukenih glasovanjih so se pokazala velika nesoglasja v vrstah stranke. Da preči nadaljnjo cepitev republikanskih ell, predlaga sedaj skupina republikorjev pensilvanskega veseučilišča Henryja Forda za kandidata. Ford je svoj čas glasoval za Wilsona. Kasneje je stopil med republikance, zdaj pa je hud nasprotnik Rooseveltove gospodarske politike. Ford velja za kandidata republikanskih desničarjev.

Zborovanje rudarskih nameščencev

Irig, 26. septembra. p. Udruženje rudarskih nameščencev je imelo v Vrbaniku svoj letni občni zbor, ki so se ga udeležili zastopniki vseh rudarskih nameščencev v državi. Zborovanje je otvoril predsednik udruženja ing. Sime Milošević iz Sarajeva. Poročila uprave so bila soglasno sprejeta. Izvoljen je bil nov upravni odbor z dosedanjim predsednikom inž. Miloševićem na čelu. Za podpredsednika je bil izvoljen dr. Matiček iz Sarajeva. Po daljši razpravi o težavnem položaju rudarskih nameščencev je bila ob zaključku izvoljena deputacija, ki bo posetila resornega ministra ter mu obrazložila zahteve rudarskih nameščencev za ureditev njihovega položaja.

Žrtev eksplozije stare bombe

Jagodina, 26. septembra. p. Snoci okrog 17. je na polju v bližini Jagodine eksplozirala bomba, ki so jo našli otroci med grmovjem, kjer je ležala še iz časov svetovne vojne. Otroci so skušali bombo razdejati, prišlo pa je do eksplozije, katere žrtev je postal Borivoj Dimitrijevič, sin občinskega stražnika. Bomba je dečka dočela raztrgala.

Žene ob strani mož

Abesinska cesarica o pripravljenosti Abesink, da skupno z moškimi branijo svojo domovino

Pariz, 26. septembra. AA. »Paris Soir« objavlja razgovor z abesinsko cesarico Meneno, ki je izjavila med drugim: Naše ženske so na bojišču na strani svojih mož kakor so vedno bile v naši zgodovini. Abesinke hočemo mir in ne vojne, toda, če bodo naši možje prisiljeni bojevati se, bomo znale izpolniti svojo dolžnost, kakor že pred 40 leti. Cesarica Taitu IV., žena Menelika II., se je borila tedaj v prvih vrstah pri Adui, kjer smo izvajali sijajno zmago nad Italijani. Hrabrila je abesinske čete in sama osebno skrbela zanje. Bila je prav tako pogumna kakor najboljši vojak. Italijani so se ji rogali, kmalu pa so jo bolj cenili kakor kateregakoli moškega. Tako je postala za naše vojake živ simbol. Vljvala jim je poguma, da so mogli izvajati zmago. Po zmagi je cesarica Taitu jahala na konju med vrstami premaganih Italijanov in jim delila darove, hrane in denar.

Če pride zoper našo željo do vojne, bomo žene spremlile svoje možje na bojno polje. Pripravljale bomo hrano vojakom, da-

jale jim bomo poguma in obvezovale rane. Če bo treba, bodo naše žene stopile skupaj z moškimi v bojne vrste in se skupaj z njimi borile za neodvisnost domovine. Če bo vojna neizogibna in če bi možje vrgli orožje proč, ga bomo me žene pobrale. Če imajo naši možje pasti v vojni, rajši še me poginemo z njimi.

Abesinske čete so se umaknile 30 km od meje

Zeneva, 26. septembra. AA. Abesinski cesar je poslal Društvu narodov brzojavko naslednje vsebine:

Zaradi čimdalje močnejšega izzivanja Italije in da ne bi bilo dvoma, kdo je napadalec v sovražnih dogodkih, ki so bili pred meseci, smo odredili svojim četam vzdolž meje, naj se umaknejo 30 km v notranjost in naj ostanejo na teh položajih ne glede na izzivanje Italijanov, da ne bo incidentov, ki bi jih mogli Italijani izrabiti za napade. Ta naš nalog so naše čete izvršile v polnem obsegu.

Gömbösov obisk v Nemčiji

Sestal se bo s Hitlerjem, da posreduje za zboljšanje razmerja med Italijo in Nemčijo

Budimpešta, 26. septembra. AA. Predsednik ministrskega sveta general Julij Gömbös je davi ob 8.45 na povabilo predsednika pruske vlade generala Goeringa odpotoval v Nemčijo. V njegovem spremstvu so poslaniški svetnik Menegle, ravnatelj tiskovnega oddelka zunanje ministristva, in major Saquari, pribočnik ministrskega predsednika. Med svojim bivanjem v Nemčiji bo ministrski predsednik Gömbös obiskal tudi državne kancelarja Adolfa Hitlerja in konferiral z raznimi vodilnimi nemškimi politikami.

V zvezi z Gömbösovimi odhodom v Nemčijo trdijo v poučenih krogih, da se je Gömbös te dni sestel s Hitlerjem odposlancem Ribbentropom. Tedaj se je pokazala potreba po neposrednem sestanku

Hitlerja z Gömbösom in tako je prišlo do sklepa, da bo Gömbös odpotoval v Nemčijo. Priprave za potovanje so bile izvršene v največji tajnosti, ker pa so medtem Italijani izrazili željo, da bi Gömbös interveniral v Berlinu za zboljšanje razmerja med Italijo in Nemčijo, ni bilo več razloga za diskrecijo o tem sestanku.

V zvezi s tem se doznava, da je Gömbös že večkrat hotel posredovati med Rimom in Berlinom. Vendar v njegovem odhodu v Nemčijo je v političnih, posebno v diplomatskih krogih vzbudila veliko pozornost. Po uradnem poročilu se bo Gömbös najprej udeležil lova, ki ga bo priredil predsednik pruske vlade in na katerega so povabljeni tudi nekatere ugledne poljske osebnosti, med njimi državni podtajnik poljskega vojnega ministristva general Fabrici.

Amerika bo ustavila izvoz orožja

Z novembrom bo izvoz orožja iz Zedinjenih držav postavljen pod državno nadzorstvo

Washington, 26. septembra. AA. Predsednik Roosevelt je na podlagi zakona o nevtralnosti Zedinjenih držav podpisal uredbu, da je treba do konca novembra sestaviti seznam vseh industrijskih in trgovskih podjetij v Zedinjenih državah, ki se bavijo z izvozom ali uvozom vojnega gradiva. Dotlej morajo vsa ta podjetja dobiti posebno dovoljenje za ta posel. Uredba navaja blago kakor puške, karabinke do minimalnega kalibra, strojne puške, avtomatske pištole vseh kalibrov, revolverje

in predpisanim minimalnim kalibrom, havbice, možnarje vseh kalibrov, topove, municijo za vse vrste orožja, bombe, ročne granate, torpede, mine, tanke, oklopne avtomobile, oklopne vozove, vojne ladje vsake vrste, letalske motorje, priprave za metanje min, vojni plini itd.

Izvoz tega blaga bo novembra postavljen pod posebno nadzorstvo, izvoz v države, ki bi stopile v vojno, pa bo sploh prepovedan.

Predsednik vlade v Črni gori

Cetinje, 26. septembra. r. Predsednik vlade g. dr. Stojadinović je v spremstvu gradbenega ministra Bobića in prvega ministra Stošovića danes prispel na Cetinje. Včeraj je v Nikšiću položil temeljni kamen za železniško postajo. V programu javnih del je namreč med drugimi tudi gradnja proge iz Bileće v Hercegovino v Nikšić, tako da bo ta del Črne gore dobil priključek na ozkotirno železniško omrežje Bosne in Hercegovine ter preko njega na železniško omrežje ostalih pokrajin države. V načrtu je nato še podaljšek ozkotirne železnice iz Nikšića do Podgorice, kjer se bo priključila na projektirano normalnotirno jadransko železnico Beograd - Kotor. Polaganje temeljnega kamna za kolodvor se je zato izvršilo v Nikšiću z velikimi svečanostmi in ob veliki udeležbi prebivalstva.

Iz Nikšića se je ministrski predsednik s svojimi spremljevalci odpeljal v Podgorico. Tudi tam so mu priredili svečan sprejem. Obljubil je, da to podpiral stremenje Podgorice, da ostane še nadalje gospodarski center Črne gore, in da se bo zavzel za

zgradbo prepotrebne mostu preko reke Morave.

Slovesno so bili predsednik in drugi člani vlade sprejeti tudi na Cetinju, kamor so dospeli danes ob 11. dopoldne. K sprejemu so se zbrala vsa društva s Sokoli na čelu. Obollega bana g. Sočico je zastopal podban g. Jevtić. V imenu občine ga je pozdravil župan, narodni poslanec Zuber. Opoldne so med velikimi svečanostmi položili temeljni kamen za novo poslopje cetinjske realne gimnazije. Svečanost se je razvila v velike patriotske manifestacije, pri katerih je množica prirejala viharne ovacije kralju Petru, kraljevim namestnikom in Jugoslaviji. Cetinjska realna gimnazija, ki obstoja že 58 let, je dobila dovoljenje, da se bo imenovala, ko se preseli v novi dom, po Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu. Poslopje bo zgrajeno država.

Po slovesnosti so predsednik vlade in oba ministra na občini sprejemali deputacije, potem pa je g. dr. Stojadinović obiskal bolnega bana Sočico na njegovem stanovanju. Popoldne so se predsednik vlade in njegovi spremljevalci odpeljali proti Baru.

Beležke

„Slovenec“ o depolitizaciji uradništva

„Slovenec“ je v sredo napisal uvodnik o tem, da bo vlada g. Stojadinovića in dr. Korosca depolitizirala uradništvo. Pravi, da je ta depolitizacija za državnega uradnika »naravnost pravi evangelij. Kajti vrača mu to, kar človeka šele napravi človeka, to je njegovo moško čast in dostojanstvo, posredno pa mu omogoča stalnost v njegovi službi. Če leta in leta vsi čutimo, kako popolnoma zgrešena je bila naša notranja politika v pogledu uradništva. Kolikokrat se je menjala politični režimi, tolikokrat se je menjala tudi uradniška garnitura. Nele pri glavah, ampak pogosto prav doli do zadnjega pisarja.«

Kakor vodno, seveda »Slovenec« tudi pri tej priliki napada JNS in ji očita, da je »agnala celokupni uradniški aparat, da je v državnem imenu organizira in snuje politično stranko, da fabricira volitve in potvarja volilne rezultate.« Stem je bil ustvarjen »tip državnega uradnika, ki je vsega pomilovanja vreden; mož, ki je moral delati neprestano proti svoji vesti in svojemu boljšemu prepričanju, se je moral hliniti in klečeplaziti pred strankarskimi borci, kriviti hrbet pred političnimi veličinami. Predobro se je zavedal, da ne odločujeta strokovna usposobljenost in vestnost v službi, marveč več ali manj goreča strankarska prizadevanost.«

Sedaj pod režimom JRZ vsega tega ni več. Uradnik ne le lahko, marveč mora delati le po zakonih in svoji vesti. Odločuje se samo strokovna usposobljenost in vestnost v službi. Ne bo več premestitev in penzioniranj zaradi politike. Od tega bo imela koristi tudi državna blagajna: »Ako je naš finančni minister pred nekaj dnevi moral ugotoviti, da gre skoraj polovico državnega proračuna za osebne izdatke, ki tako visoke postavke moremo le tako razložiti, da je vsakokratni režim pometel legione državnega uradništva v penzijo. Kjer razmeroma še mladi in delavljni ljudje brezdelno uživajo pokojnino, mesto da bi delali za državo.«

Iz glasila g. Marušiča

Če se ne motimo, smo že enkrat opozorili na kurioznost, kako »Glas Naroda« indirektno napada svoje gospodarje. V včerajšnjih številki se je v uvodniku zopet sprevljal kar nad svojega glavnega šefa g. dr. Marušiča, ki ga je pred nedavnimi meseci slovesno proklamiral za voditelja Slovencev. Včeraj pa je napisal na njegov in drugih takih voditeljev račun med drugim tudi to-le lekcijo.

»Na vseh to (na vsakdanje skrbni in nadloge malega človeka) pa ne pade milostni pogled voditeljev ljudstva. In vendar bi morali vsi ti ljudje spoznati, da so sicer ljudje velikih idej, da pa niso stvaritelji niti majhnih dejanj. Zato bi bilo potrebno, da že kmotno zaključimo paradne govore o visokodonečnih idejah in usmerimo javno življenje v skrbni in brige nešteti malim stvarim, ki predstavljajo v svojem kolektivno vso težo današnjih dni.«

„Domoljub“ o cenzuri

»Domoljub« je priobčil uvodnik o treh glavnih problemih, ki tarejo našega kmeta: o dolgovihi, nizkih cenah pridelkov in o davkih. V svojem članku je napisal tudi, da je bilo »o teh vprašanjih jako težko razpravljati zato, ker so režimi gg. Puclja, Marušiča in Kramera samo mašili usta, da navno o najboljši perehihi vprašanih sploh ni bilo mogoče govoriti. Gospodje so se pač bali resnice in se hoteli zgolj odbržati na svojih stolčkih.«

Kaj je bila svrha cenzure poprej, ko imenovani gospodje še niso bili v vladi, in pa potem, ko niso več bili v vladi, o tem »Domoljub« ne pove ničesar.

O kmečkih dolgovih

pravi »Domoljub«, da sta jih Kramer in Puclj uveljavila unitaristično, torej za vso državo enako. Obresti se niso nič znižale, dolgovi pa so bili pravzaprav spremenjeni v kratkoročne in ne v dolgoročne. To reševanje ubilo kmetu še več nadaljnji kredit. Nastopile bi še hujše posledice, če ne bi prišla sedanja vlada.

»Domoljub« to ureditev ostro napada. Morda je ravno z ozirom na razne pojave v zadnjih dneh zanimivo zabeležiti, da »Domoljub« slovenskim članom vlade pripisuje vso odgovornost za vse vladne ukrepe. A preko tega je »Domoljubova« ostra kritika važna zaradi tega, ker smemo iz nje sklepati da bo sedanja vlada problem kmečkih dolgov uredila popolnoma drugače. Iz »Domoljubovih« izjavanj izhaja, da vprašanje ne bo rešeno unitaristično, torej ne za vso državo enako, marveč najbrž po banovinah. Tudi bo očitno obrestna mera še bolj znižana, kakor je v sedaj veljavni uredbi, ki določa 4 in pol odstotka obresti za dolgove denarnim zavodom in 1 odstotek obresti za dolgove privatnim upnikom. In končno napoveduje »Domoljubova« ostra kritika proti doseganju 12letni odplačilni dobi, da bo tudi ta doba znatno podaljšana.

Kmetje dolžniki bodo zadovoljni, ako se bodo »Domoljubove« napovedi obistinile. Pokazalo se bo to kmalu, saj mora nova uredba iziti še ta mesec.

Waleški princ v Parizu

Pariz, 26. septembra. w. Angleški prestolonaslednik je prispel iz Avstrije v Pariz, kjer bo ostal nekaj dni.

Uvedba svobodne trgovine v Rusiji

Moskva, 26. septembra. g. Sklep sovjetske vlade uvaja svobodno trgovino v Rusiji. Od 1. oktobra dalje se bodo glavna živila prodajala le v svobodni trgovini po minimalnih cenah, ki bodo uradno določene.

Osiješki proces se bliža svojemu zaključku

Dokazno postopanje je končano — V sredo je začel govoriti državni tožilec — Prihodnji teden bodo govorili branitelji

Našički proces, ki se je pričel v začetku meseca maja, se bliža svojemu koncu. V sredo je predsednik sodnega senata Povržanovič naznanil, da je sodišče odklonilo predloge obtožencev dr. Nikića in dr. Jevremovića po zaslišanju nekaterih novih prič, ter nato proglasil, da je s tem dokazno postopanje zaključeno. Takoj nato je podelil besedo državnemu tožilcu dr. Benjaminu Mavroviću. Izvajanja državnega tožila, ki bo govoril polne tri dni, so izvala velikansko zanimanje med občinstvom, ki je prihitelo od blizu in daleč, da prisostuje zadnjemu aktu prošle našeke afe-re. Sicer dokaj prostrana sodna dvorana je bila dosti premajhna, da bi mogla sprejeti vse, ki so se gnetli po hodniku, da bi dobili vstop v dvorano.

Prvi del izvajanja državnega tožila je bil bolj teoretičen značaja. Dr. Mavrovič je najprej ostro zavrnil očitke obtožencev in njihovih zagovornikov, da je preiskovalni sodnik pristranski in nezakonito postopal. Nasprotno je res: preiskovalni sodnik se je strogo ravnal po zakonskih predpisih, kar pa nikakor ni šlo v račun obtožencev. Zato so ga ovajali in zahtevali, da se preiskava poveri drugemu sodniku. Obtoženci niso hoteli verjeti, da bi bili pred zakonom vsi dr. žavljeni enaki, in so zahtevali, da se z njimi kot uglednimi in premožnimi ljudmi z visokimi zvezami postopa drugače kakor z navadnimi državljani. Ko se je pričela preiskava o tej kazenski stvari, so se ti ljudje javno hvalili, da imajo tako močne zveze, da jim nobena državna oblast ne more škodovati. To dokazuje tudi pismo, ki je bilo zaplenjeno pri enem izmed obtožencev in prebrano tudi pri razpravi, v katerem se poudarja, da bo ministristvo pravde zahtevalo vse akte iz tega procesa in da bodo nato akti izginili, nkar bo seveda potlačen tudi proces sam.

Zavračajoč ugovore, da bi se ne smelo kazensko postopati proti dr. Nikiću in dr. Jevremoviću, češ da sta bila narodna poslanc in kot taka nista bila državna nameščenca, je državni tožilec dokazoval, sklicujoč se na ustavo in veljavne zakonske predpise, da je tudi narodni poslanec državni uslužbenec v smislu kazenskega zakona. Govoreč o kazenskih delih, ki so jih za-

grešili obtoženci, je državni tožilec med drugim izjavil:

Kaj bi naj državna oblast storila, ko je izvedela za razbe dogodke, ki so glotoko rezali v prestiž in moze države? Ali nima državna oblast pravice, da dvigne pest in zakliče: »Pokazem vam, da se ne smejo izpodkopavati temelji države in da je država dovolj močna, da nastopi proti vsakomur, ki krši zakone? Ali more država trpeti, da se del njenih državljanov pritožuje, da eksistirajo privilegirane osebe, ki lahko vse delajo, pa nikomur ne odgovarjajo. Nikdar! Ali se sme o državnih oblasteh in organih govoriti, da se lahko doseže zaželjena rešitev, ako se le pokaže tobačna doza? Ali se sme govoriti o državnih organih, kako se tega ali onega lahko kupi za toliko in toliko? Ali se sme molžati na sramotne očitke, da je to narodni običaj? Ali mora nad nami viseti kot neko prekletstvo obdolžitev, da lahko pri nas zlato poruši največje ideale?

Evo, to so notranji razlogi, da moramo take žalostne pojave v javnem in državnem življenju preganjati brez pardona in brez usmiljenja postopati proti vsem, ki hočejo državo izkoristiti v svoje samopašne namene.

Državni tožilec je končno zavrnil podtikanje, kakor da bi bil našički proces napravljen zgolj proti tujemu kapitalu, poudarjajoč, da se ta proces ne vodi proti tujemu kapitalu, marveč samo proti očetam, ki so služajno predstavniki tujega kapitala, pa so se pregrešili proti pozitivnim zakonom, ki veljajo enako za domače, kakor tudi za tuji kapital.

Državni tožilec dr. Mavrovič je popoldne nadaljeval svoj govor in se je bavil največ s glavnim obtožencem dr. Grginom. Skušal je točko za točko ovrči obtoženceve zagovore in vztrajal na svoji prvotni obtožbi, da je dr. Grgin prejel na provizijah en milijon v švicarskih frankih in več milijonov v dinarjih.

Državni tožilec bo svoj govor dovršil šele v petek zvečer. Nato bodo prišli na vrsto zagovorniki, tako da je vsakokor treba računati še s partedskim trajanjem procesa.

Invalidski kongres zaključen

Beograd, 26. septembra. p. Na današnji plenarni seji kongresa vojnih invalidov iz Jugoslavije so razpravljali o narodnem invalidskem fondu, o višjih in nižjih invalidskih sodiščih in o spremembi invalidskega zakona iz l. 1929. Plenum je ugotovil, da so se v mnogih primerih nepravilno uporabljali dohodki narodnega invalidskega fonda in da so se izdali milijoni za posojila zasebnikom in ustanovam, ki pa svojih dolgov še vedno niso vrnil. Sklepe je bilo naprositi ministristva za socialno politiko in narodno zdravje za stroge odredbe, na podlagi katerih bo mogoče izterjati izposojeni denar.

Kongres je nadalje ugotovil, da tako višja, kakor nižja invalidska sodišča čestokrat povzročajo invalidom krivico, ker različno tolmačijo predpise invalidskega zakona. Na kongresu je bil sprejet predlog, da se tudi v tem pogledu naprosi ministristva za socialno politiko, naj imenuje v sodni kolegij ljudi, ki so se udeležili svetovne vojne in ki se na invalidska vprašanja dobro razumejo, poleg tega pa naj se izda enak statut za ves invalidski aparat.

Kongres je s tem v glavnem zaključil svoje delo. Deputacija invalidov bo sedaj predložila vojnemu ministru in ministru za socialno politiko in narodno zdravje sklepe kongresa.

Dva odlična gosta v Ljubljani

Ljubljana, 26. septembra.

Ljubljano sta posetila dva odlična angleška gosta. V sredo zvečer je prispela angleška parlamentarka gđ. Irena Wardova, popoldne pa je prispel g. Kenneth Johnstone, tajnik angleškega zunanjega ministristva.

Simpatično predstavnico britskega imperija gđ. Wardovo so sprejeli na glavnem kolodvoru odborniki Angleškega društva s podpredsednikom dr. Majaronom na čelu. Gđ. Wardova bi morala že ob 18. predavati v prostorih Avtomobilskega kluba, ker pa je sedla na napačni vlak, je prišla šele okrog 20. v Ljubljano. S predstavniki Angleškega društva je nato odšla v hotel Union, kjer jo je številnemu občinstvu in prijateljem angleškega naroda predstavil dr. Majaron, nato pa je Wardova poljudno predavala o angleškem parlamentu. Takoj v uvodu je naglašala bistveno razliko med angleškim parlamentom in parlamentom drugih držav. Posebna značilnost je ta, da mora vsak angleški poslanik preden stavi kak predlog v parlamentu, biti siguren potrdila od strani javnega mnenja. To ima sicer svojo slabo stran, ker ovira naglo delovanje, zlasti v notranji in zunanji politiki, ko so čisto potrebne nagle odločitve. V zvezi s tem se je Wardova dotaknila tudi aktualnih mednarodnih problemov, zlasti italijansko-abejskega konflikta, zahtujoč, da »ma Anglija v tem vprašanju za svoj energični nastop vse javno mnenje za seboj. Mimogrede je sicer omenila, da Anglija ni tako energično nastopila v mandžurskem vprašanju in ob priliki izstopa Nemčije iz Društva narodov, češ da takrat angleški delegati niso bili zadostno informirani, kakšno je javno mnenje doma. Zanimiva so bila tudi nena izvajanja dele moči angleškega parlamenta ki je tolikrat da nima v sicer nerisani uestavi nobenih omejitve, kakor tudi ne v drugih zakonah določil. Za svoje predavanje je želela izterjati aplavz.

Njej na čast je angleško društvo prire-

dilo zvečer majhen banket, ki sta ga omogočili banška uprava in mestna občina.

★

Angleško zunanje ministristvo se je odločilo organizirati britanski svet za odnošaje s tujimi državami in kot zastopnik te institucije potuje sedaj Mr. Johnstone po Jugoslaviji. Stopil je v stik s funkcionarji Angleškega društva, ki so mu razložili delovanje društva in mu razkazali tudi knjižnico. G. Johnstone je na podlagi dobljenih informacij obljubil od strani angleškega zunanjega ministristva tukajšnjemu društvu primerno pomoč, da se bo lahko še bolj uveljavilo. Prejemalo bo revije in knjige. Popoldne se je odlični ang. gost v spremstvu dr. Majarona peljal na Bled. Biser Gorenjske, ki se prav sedaj odeva v najlepše jesenske barve, je napravil na gosta lep vtis. Danes je odpotoval g. Johnstone v Zagreb.

Po nesreči ustreljen berlinski študent

Beograd, 26. septembra. AA. Notranje ministristvo objavlja: V terek okoli 23 je prispela iz Podgorice v Peč na potu v Dečane skupina 13 nemških študentov in 6 študentov beograjske univerze ter tam prenočila. Včeraj okoli 10 dopoldne se je odpravila skupina z avtobusom v Dečane. Ko je prišla na žitni trg v Peči, jo je napadlo več mladih komunistov, in jo začelo obmetavati z raznimi živežnimi odpadki in vzkliki: »Dol fašisti!«

Milutin Petrovič, študent prava iz Smederevske Palanke, ki je tudi potoval z avtobusom v družbi nemških in naših študentov, je skozi odprto okno avtobusa sprožil revolverski strel v zrak, da preplasi napadalce. Ko je hotel revolver spraviti, se mu je sam sprožil še enkrat. Strel je zadel v želodec Otoma Mackensena, študenta berlinske univerze, in ga nevarno ranil. Ranjenca so takoj prepeljali v banovinsko bolnico, kjer so ga operirali ter mu odstranili kroglo. Po zdravniški izpovedbi je njegovo stanje resno.

Študent Petrovič je svoje dejanje prižnal in so ga še isti dan uročili sreskemu sodniku, ki je takoj uvedel preiskavo. Pri napadu na avtobus je sodelovalo 7 mladih študentov, komunistov. Vse so identificirali in jih takoj izročili sreskemu sodniku.

Na lice mesta je prišel tudi banski inspektor, da pomaga pri preiskavi. Vsa druga, doslej po radiu in v listih o tej stvari izdana poročila so neresnična.

Vpokojitve

Beograd, 26. septembra. p. S kraljevim ukazom je vpokojen dr. Ljudevit Valjavec, finančni direktor v Sarajevu. Na njegovo mesto je imenovan za direktorja Ljubljana Vinter, načelnik finančnega oddelka banške uprave v Nišu.

Pri železniški direkciji v Ljubljani je vpokojen železniški zdravnik višji svetnik dr. Josip Tičar.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Oblačno, zelo spremenljivo, mestoma bolj vedro, drugod prehodno deževno vreme, v splošnem vetrovno in hladno.

Dunajska vremenska napoved za petek: Naglo zboljšanje z zapada, hladno, zjutraj slana, vetrovi bodo popustili.

Vojni minister Živković na inspekciji

V sredo dopoldne se je pripeljal v Petrovgrad (Veliki Bečkerek) z avtomobilom minister vojske in mornarice, arnjski general Peter Živković v spremstvu šefa kabineta polkovnika Trifunca. Do 12. je obiskoval vse vojaške enice in ustanove petrovgradske garnizije. Dalje časa je bil tudi v povelstvu vojnega okrožja in v divizionu težke artiljerije. Pri vseh edinicah in v vseh ustanovah se je informiral o napredku vežb, posebno pa se je zanimal za nastanitev in prehrano vojaštva. Ogledal si je vse prostore, v katerih prebivajo vojaki. Posebno zadovoljen je bil s poslopjem nove vojašnice kralja Aleksandra, v kateri vojaštvo še ni nastanjeno. Točno ob 12. se je po dovršeni inspekciji podal v Oficirski dom, kjer je obedoval s častniki garnizije ter se z njimi razgovarjal o njih življenju in o razmerah v garniziji. V Oficirskem domu je spre-

jel tudi predsednika mestne občine na daljši razgovor.

Ob 13. se je odpeljal v Veliko Kikind in tu tudi tam po vrsti obiskal vse oddelke in vojaške ustanove. V vojašnici so bili zbrani vsi častniki s komandantom mesta polkovnikom Baničevićem na čelu. Tudi v Veliki Kikindi si je vojni minister general g. Živković z največjo pozornostjo ogledal vse vojaške sobe, kuhinje in skladišča ter povsod našel vzoren red in snago. Dosti se je razgovarjal tudi z vojniki, jih vpraševal, od kod so, kako se počutijo v garniziji in posebej še, če so zadovoljni s prehrano. Iskreni odgovori vojakov so ga vidno zadovoljili. Ob 4. popoldne je bila inspekcija končana in minister se je odpeljal v Stari Bečej. Ko se je vozil skozi mesto, ga je prebivalstvo pristržno pozdravljalo. Za vojaške obeh garnizij je bil ministrov obisk pravi praznik.

Politične konference v Sarajevu

Sarajevo, 26. septembra. p. V tukajšnjem hotelu »Central« je bila danes zaupna predkonferenca jugoslovenskih nacionalnih politikov, pristavev pohorske deklaracije. Širši sestanek, ki bi se moral po prvotnih dispozicijah jutri vršiti v kopališču Iliži pri Sarajevu, je premeščen in se bo tudi on vršil v Sarajevu v dvorani hotela »Central«.

V nedeljo prispe v Sarajevo ministrski predsednik dr. Stojadinović, ki se mudi sedaj na potu skozi Črno goru. Pristaši Radikalske zajednice, bivši bosanski radikali in muslimani, mu pripravljajo svečan sprejem. Poleg obeh ministrov gg. Bobića in Stošovića, ki spremljata g. dr. Stojadinovića na njegovem potovanju, bodo v nedeljo v Sarajevu tudi ministri gg. Komnenović, dr. Spaho, dr. Behmen in Kaludjerčić. Vsi se bodo udeležili javnega političnega zborovanja JRZ, na katerem bodo prvič skupno nastopili nekdanji hudi nasprotniki v bosanski politiki, bivši radikali in muslimani.

Novi gojenci vojne akademije

Beograd, 26. septembra. p. »Vojni list« je objavil seznam kandidatov, ki so bili po sklepu vojnega ministra sprejeti za gojence 63. razreda nižje šole vojne akademije.

Ogromen požar v Londonu

London, 26. septembra. w. Nočoj je izbruhnil v londonskem pristanišču ogromen požar, ki je bil največji v zadnjem stoletju in ki je uničil sedem nadstropno skladišče, polno kolonialnih produktov kakor kavčuka, čaja itd. Vrednost uničenega blaga znaša nad milijon funtov. Požar so končno udušili šele proti 5. zjutraj. K gašenju je prihitelo 58 požarnih bramb, 9 vodnih stolpov in 5 gasilnih ladij. Čeprav so gasilci imeli maske proti plinu, jih je več tucatov zbolelo na zastrupljanju z dimom. Požar se je videl po vsem Londonu, ker so plameni gorečega kavčuka švigali 50 m visoko. Več sto-tisoč ljudi se je zbralo, da gleda strahotni prizor. Policija je imela mnogo dela, da je v zdrževala red.

Program nove španske vlade

MADRID, 26. septembra. w. Nova vlada Chapapriete se bo 1. oktobra predstavila parlamentu, kjer ji je močna večina zagotovljena izmed 440 mandatov jih bo imela zena 259. Program nove vlade vsebuje tri važne točke: 1. sprejetje volilnega zakona, 2. nadaljevanje finančnih reform, ki stremijo po izenačenju državnega proračuna in 3. ustavno reformo.

Naši kraji in ljudje

M. N. Jasinski †

Nad 21.000 mladih borcev za kruh

Številke o srednjih in meščanskih šolah v Sloveniji

Armada učece se mladine, ki se ji odpirajo hrami učenosti na srednjih in meščanskih šolah, se je v enem letu silno pomnožila, dasi dravska banovina ne zaznamuje večjega prirastka na prebivalstvu. Naval v prve razrede vseh šol je velikan, vendar se število dijakov do male in velike mature hudo razredči. Sicer pa je umevno, da se v I. razred vpisuje zelo veliko učencev, saj se za razne praktične poklice zahtevajo že najmanj 4 razredi srednje ali meščanske šole. Na vseh realnih in klasičnih gimnazijah v Sloveniji, od katerih je 12 državnih in 3 zasebne, je letos vpisanih 11.060 dijakov in dijakin, lani 9332. Posamezne gimnazije so prenapolnjene. Število oddeikov na vseh gimnazijah je letos za 20 višje kakor lani in jih je 229. Najbolj natrpana je II. realna gimnazija na Poljanah, kjer je vpisanih 1735 dijakin in dijakov; morali so 8 oddeikov preseliti v učiteljske na Resljevi cesti.

Državni učiteljski, v Ljubljani, kakor v Mariboru sta edini v Sloveniji, kamor se je prijavilo le malo začelnikov. Že dve leti je bil na obeh zavodih ukinjen I. oddelek. Letos je bil dovoljen vpis v I. oddelek tudi onim dijakom, ki so napravili

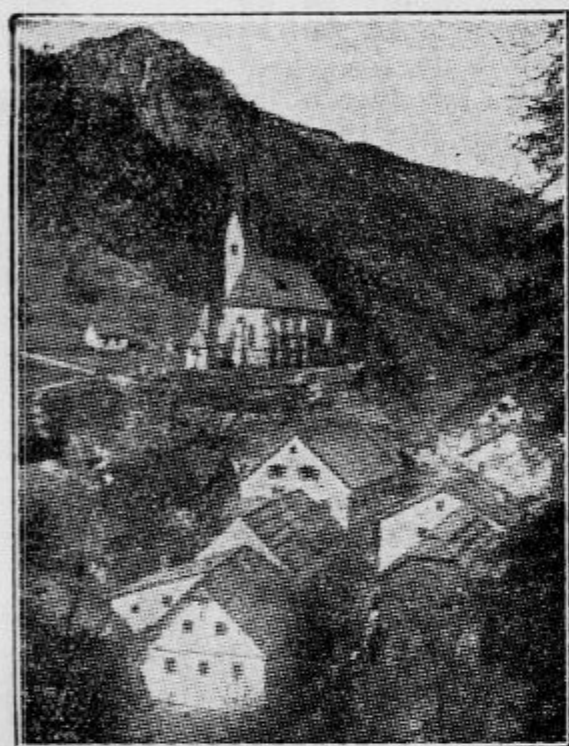
malo maturo le z dobrim uspehom, dočim je bilo poprej predpisano z odličnim ali prav dobrim. Letos je bilo določeno, da lahko oba zavoda sprejmeta v I. razred 25 dijakov in 10 dijakin. Toda Maribor je sprejel le 15 dijakov in 10 dijakin, Ljubljana pa 11 in 10. Vseh učiteljskih kandidatov je 115 in kandidatkinj 162.

Velikanski je bil dalje naval na meščanske šole. Lani so bile otvorene 3 nove meščanske šole: v Mostah, Žalci in Ljutju. Na vseh 35 državnih meščanskih šolah je letos vpisanih 7859 učencev in učenek (lani 7136). Na 8 zasebnih šolah pa je letos vpisanih 1448, lani 1412. Tudi meščanske šole so ponekod v zadregi zaradi prostora. Na vseh državnih je 133 razredov s 75 vzporednicami.

Armada srednješolcev in meščanskošolcev v dravski banovini šteje letos 21.135 borcev za vsakdanji kruh, lani jih je bilo 19.018. Kako se bo naša mladina prebila skozi študije in kam jo bo zanesel val življenja? To so vprašanja, ki teže starše in vzgojitelje. Kljub pomanjkanju učnih moči so šolski uspehi povoljni, toda profesorji so preobremenjeni. Lahko bi bili namučeni vsi absolventi filozofije, ali, ovire so v državnem proračunu.

Solčava je dobila vodovod

Zdaj potrebuje še elektrifikacijo

Solčava, 26. septembra.

Zaradi pomanjkanja pitne vode je bila v Solčavi nujno potrebna zgraditev vodovoda. Ta znani letovišni kraj se je do sedaj moral zadovoljiti z vodo iz potoka Savinje, ki je bila kolikor toliko onesnažena (pranje perila višje vasi, polno žaganja od žag, v deževnem vremenu je voda kalna in še kaj).

Občina se je zavzela, da zgradi vodovod in po vnetem delovanju g. predsednika

Franca Ošepa in delovodje Petra Pobrežnika so pričeli v začetku junija graditi vodovod, ki je zdaj že dovršen.

Narč za vodovod je izdelala kr. banska uprava ter prispevala 50.000 Din, to je tretjino celotnih proračunskih stroškov, iz banovinskega fonda za javna dela. Drž. hišijski zavod je pa dal 220 m. Mannesmannovih cevi premera 40 mm, ki so zadostale za vso progno od zajetja do rezervarja. Ostale stroške je krija občina, delo so pa odslužili interesi s kulukom.

Zajeli so studenec na desnem brežnjem hrbu, 400 m daleč od vasi, odkoder je doleže župnišče imelo speljan vodovod. Najmanjša kapaciteta studenca je 0.15 l na sekundo, kar povsem zadostja tudi ob suši. Rezervar v obsežnosti 60 kubičnih metrov leži na strmih hribov nad cerkvijo. Da so dobili potrebni gradbeni material na vrh tega hriba, so napravili vlačilno napravo. Delo je obteževal tudi izkop jarka, ki je bil v pretežni večini v sami skali. Glavni cevovod od rezervarja v vas je iz litoželeznih cevi premera 80 mm. Postavljena sta dva hidranta, ki dobro varujeta vas proti požaru. Ena javna izlivka skrbi za čejne potnike in revnejše vasčane, ki si niso mogli napeljati vode v hišo.

Dela je vodila kr. banska uprava po banovinskem tehniku g. Francu Bidovcu, ki je z izvrstnim strokovnim znanjem dogotovil to pomembno delo. Z novim vodovodom je vas Solčava mnogo pridobila v gospodarskem in tujsko-prometnem pogledu. Zdaj se gradi kanalizacija in v načrtu je še mnogo drugih del za povzdigo vasi, med njimi najnujnejše in najpotrebnejše: elektrifikacija.

12 ljudi brez strehe po požaru na Gozdu

Iz plamenov so v zadnjem trenutku rešili otroka

Kamnik, 26. septembra

Včeraj okrog 11. dopoldne se je v vasi Gozdu, ki leži na 800 m visoki planoti nad Kamnikom, dvignil iz skupine hiš velik plamen, ki je opozoril vse meščane na veliko nevarnost. Takoj ob prvem klicu so popustili delo na polju in prihiteli na kraj požara. Gorelo je v hiši št. 6, ki je last posestnika Antona Osolnika. Stara, lesena in s slamo krita hiša, v kateri je stanoval posestnik Osolnik z ženo in devetimi otroki ter s 83 letno prevzvitkarico, je bila vsa v plamenih. Leseno stanovanje je prasketalo in se rušilo, s strehe so leteli goreči kosmiči slame, vročina je bila tolikšna, da nihče ni mogel vdreti v hišo in rešiti vsaj najpotrebnejše obleke in opravo.

Edina in največja skrb pa je veljala vsem, da otmejo iz plamenov 4 mesece

stare dete, ki je spalo v sobi. To se jim je tudi posrečilo. Iz hiše je ogenj preskočil na svinjak in kaščo, ki sta seveda pogorela. V hiši je zgorelo vse imetje številne družine, obleka, perilo in oprava, 7 kašči pa vsi letošnji prideiki. Niti kosček kruha ni ostal Osolnikom od vsega revnega imetja. Poslopja so bila zavarovana samo za 5.000 Din.

Ogenj, ki je tako hitro uničil Osolnikovo hišo, je ogražal tudi sosednje hiše, ki so povečini krite s slamo. K sreči pa je drevje okrog gorečega poslopja branilo ostale hiše, pri katerih so ljudje vsak pojav ognja takoj pogasili.

Požar je nastal morda zaradi premajhne previdnosti domačih, ki so odšli na polje, doma pa so pustili pod svinjskim kotlom ogenj. Plamen se je razgorel in ker ni bilo nikogar, ki bi pazil na kotel, se je ogenj razširil na lesno tramovje.

Rak je ozdravljiv z rentgenom!

Upov polne napovedi rentgenologa dr. Kunsta

V zdravniškem tečaju o raku je predaval tudi g. dr. Alojzij Kunst, šef rentgenovega zavoda drž. splošne bolnišnice v Ljubljani. Njegova zanimiva in pomembna izjava objavljamo v naslednjem daljšem izveščku.

Rak je v prvi vrsti bolezen civiliziranega človeka in morda ni samo slučaj, da je tudi zdravljenje raka mogoče le z modernimi tehničnimi pripomočki. Primitivni mehod za zdravljenje raka je več in se v medicini periodično ponavljajo, ker so tudi vsa najmodernejša sredstva v pretežni množini primerna še nezadostna.

Razen operacije se danes rabi izključno le radij in pa rentgenovi žarki. Na nekaterih klinikah se uporablja izključno le obsevanje, brez operacije. To pa je močnejše tam, kjer imajo zadostna sredstva za nabavo dragocenih aparatov. Kožni rak in nekateri rakasti tvorbi v ustni votlini se ozdravijo do celja že z malimi dozami žarkov, dočim so podobne afeke v notranjosti telesa že trdovratnejše. Za obsevanje raka v telesu je potrebna posebna snov, ki jo imenujemo rentgenov žarek. Najboljši uspehi popolne ozdravitosti se dosežejo pri raku ženskih spolnih organov, kar posnemam iz svetovne statistike največjih rentgenoloških zavodov. Profesor Wertheim, ki je znašel in izpopolnil znane operacije rakaste maternice, je sam priznal, da je ta njegova operacija odveč, ker se dajo z obsevanjem doseči še lepši uspehi.

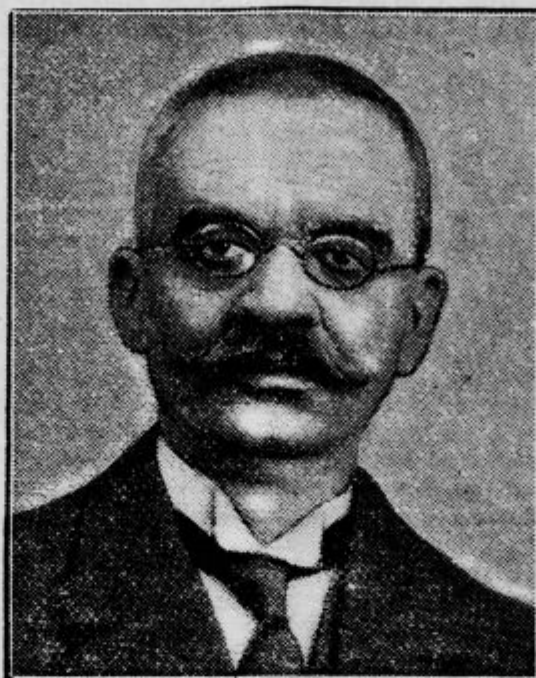
Ker pa je rak v zadnjih desetletjih postal zelo opasna bolezen za človeštvo, se je za zdravljenje začelo zanimati tudi Društvo narodov v Ženevi in je bila leta 1928. ustanovljena posebna radiološka komisija, ki ima nalogo, da proučuje vsa vprašanja raka in daje direktive za uspešno zdravljenje z žarki. Ta komisija zbira vse gradivo z vsega sveta in ga kritično obdelava na večkratnih sešankih. Na ta način je prišlo po tolikih poskusih in veliki zmešanici v svetovni literaturi do kritičnih rezultatov in natančnih navodil, kako je treba ravnati pri zdravljenju raka in kakšna sredstva so neobhodno potrebna, če se hoče doseči zaželeni uspeh. Na enem takem sestanku komisije se je določilo pet glavnih točk, ki so potrebne za sistematično zatiranje raka. Te točke so:

1. Zadostna propaganda med narodom, ki bo imela za uspeh, da bodo prišli vsi na raku oboleni pravočasno v zdravilne zavode.
2. Točna izdelava pravil za strokovno izvedbo obsevanja.
3. Za pravilno in uspešno zdravljenje raka je potrebna zadostna aparatura in zadostna množina radioaktivnih snovi.
4. Poenotiti je treba vse mednarodne statistične podatke, da bo omogočena točna in zanesljiva primerjava uspehov.
5. Zahteva, da se znanstvene preiskave in določanje indikacij vse po enotnem mednarodnem načinu.

Jasno je, da so te navedene točke zelo važne za vse, ki se bavijo z obsevanjem in da

Rusko kolonijo v Ljubljani je zadel težka izguba: dne 25. t. m. je v Nišu umrl za pljučnico eden izmed njenih odličnih članov, prof. M. N. Jasinski.

Mihail Nikitič Jasinski se je rodil l. 1862. na jugu Rusije. Od leta 1893. dalje je predaval zgodovino ruskega prava na Univerzi sv. Vladimirja v Kijevu, kjer je prevzel stolico svojega učitelja, M. F. Vladimirskega — Budanova. Od l. 1912. do 1917. je bil prorektor kijevske univerze. Posvečen se je zlasti študiju zgodovine ruskega prava v zvezi z litvanskim pravom in pravom južnih Slovanov. Veliko znanstveno vrednost ima njegova l. 1901. izšla monografija o litvanskem tribunalu.

L. 1920. je bil prof. Jasinski povabljen na ljubljansko univerzo, da tu predava pravno zgodovino južnih Slovanov. To stolico je zavzemal od l. 1929. Razen tega je od leta 1931. do 1934. na povabilo fakultete predaval isto vedo kot honorarni profesor. Za časa bivanja v Ljubljani je spisal razpravi o kastavskem in vepirskem statutu ter celo vrsto drugih pravno-zgodovinskih del.

Pokojnik je bil markantna osebnost v krogu tukajšnje ruske kolonije in do l. 1935. njen predsednik. Užival je ugled in simpatije v vsej naši družbi, zlasti pa med znanstveniki. Njegova nagla smrt v Nišu, kjer je bival na odhodu, je globoko presunila vse, ki so ga poznali.

Prof. M. N. Jasinskega so pokopali včeraj na pokopališču v Nišu. V nedeljo, 29. t. m. ob 11. bo v tukajšnji pravoslavni kapelici opravljen parastos za pokoj njegove duše. Bodi zaslužnemu ruskemu učenjaku ohranjen trajen spomin!

Jutri nastopita slavna komika
VOSKOVEC-WERICH
v socialni farsli

HO-RUK
Godba, smeh, petje in veselje.

Zagorjani dobijo meščansko šolo

Zagorje, 26. septembra.

Komisija pod vodstvom šefa prosvete prof. Josipa Breznika je včeraj ogledala šolo v Zagorju, izolirnico, topliško šolo ter ekspozituri na Lokah in Izlakah. Komisija je ugotovila, da so prostori topliške šole preveliki in da so tam 4 družinska stanovanja za učitelje. Stanovanja se ukinejo in preuredijo za šolske razrede, v velikih učilnicah pa se postavijo vmesne stene. Na ta način bo na razpolago 14 učilnic. To bi zadostovalo, da bi se poleg osnovne šole za 3 leta provizorično nastanila nova meščanska šola. Sčasoma pa bi se topliška šola toliko dvignila, da bi bila

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čašo

prirodno **Franz Josefove** grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

se bodo dali le z enotnim postopanjem doseči najlepši uspehi. Odkar se sedaj ravna zdravnik po teh navodilih, so tudi vsi podatki o ozdraviteljski raki po vsem svetu precej enaki, tako da lahko pričakujemo, da se bo tudi pri nas doseglo to število ozdravljenih, kakor jih imajo največji inozemski zavodi.

Z modernimi aparati se na enostaven način doseže tiste doze rentgenovih žarkov, ki so potrebne za uničenje rakastih tvorb v organizmu. Tako doza, ki se meri z mednarodnim znakom rre, je za vsako afekcijo točno določena in se meri s tako zvanim dezimetrom. Tak dezimeter je seveda avtomat, ki je podvržen raznim motnjam, zato so potrebna še druga merila, ki merijo čas in pa moč žarkov med obsevanjem. Vsa taka merila pa so seveda zanič, če jih ne nadzira skrbnost in umetnost zdravnika, ki mora pri vsakem bolniku že sam preudarno modificirati enotno znane in priznane podatke za obsevanje ker niti ena bolezen ni popolnoma podobna drugi in tudi vsak človek po svoje reagira na razna zdravila.

Mnogo upanja na uspešno zdravljenje raka stavimo danes na najnovejšo konstrukcijo rentgenovih aparatov, ki dovoljujejo obsevanje z direktnim kontaktom antikatode, tako, da se rentgenova cev s primernim napetostnim polom pacientu naravnost na rakasti tvor skori katerokoli votlino v telesu in se na način kakor z radijem obseva direktno.

Prvi poskusi s to aparaturo so se sijajno obnesli in bodo v mnogih primerih raka popolnoma izpodrinili, ker je to obsevanje desetkrat cenejše kakor radium in je tudi

potem meščanska šola sama zase, s modernimi učilnicami. Stroški za tako preureditev bi znašali okoli 50.000 Din. Otvoritev bi bila prihodnje šolsko leto.

Meščanska šola v Zagorju je neobhodno potrebna. Mnogo bi pripomogla rudarski mladini k strokovni izobrazbi. Na vseh zagorskih osnovnih šolah je nad 1300 učenec in učenka.

Stavka v celjski cinkarni traja dalje

Celje, 26. septembra.

Stavka v celjski cinkarni se nadaljuje. Pri pogajanjih med vodstvom cinkarne in zastopniki delavstva je bil včeraj sklenjen začasni dogovor, ki je določal: Čim se stavka zaključi, sprejme cinkarna spet vse dosedanje delavstvo v službo. Vodstvo cinkarne izplača delavstvu dvojno božično nagrado in sicer prvi obrok pri prvem rednem izplačilu, drugi obrok pa o Božiču. Delavstvu je bil stavljen rok do danes opoldne, da se odloči, ali odobri ta dogovor in se vrne na delo. Dogovor je bil sporočen delavstvu včeraj ob 17.

Delavstvo je po daljšem posvetovanju odklonilo dogovor in sklenilo, da nadaljuje stavko. Ostalo je še dalje v obratu in se drži mirno.

Rimsko cesto in Napoleonov denar so našli

Maribor, 26. septembra

Pri gradbi pravoslavne cerkve so danes dopoldne našli delavci v globini 7 m na staro rimsko cesto. Obenem so našli tudi denar iz Napoleonove dobe. Denar je izredno dobro ohranjen. A točno se razločuje tudi gradivo, iz katerega je bilo zgrajeno staro rimsko cestišče. Inž. Dev, ki nadzira delo, sodi, da je bil trg svoje dobo 7 m nižji, toda v teku stoletja so tod nasipali različen material, da se je površina toliko zvišala.

Nikdar več! Zbogom! — in je skočil v Savo

Medvode, 27. septembra.

Vera okoli 16.45 so bili mnogi ljudje pričati pretresljivemu dogodku. Na železni most čez Savo se je v diru pripeljal na kolesu starejši, tedno opravljen človek. Kolo je naslonil na ograjo, nato slekel dolg sukaj, se prekrizal, kričal: »Nikdar več! Zbogom! — in se je pognal čez ograjo v de-ročo Savo.

Ljudje so osupli hitel k bregu. Videli so le, kako se je obupanec nekajkrat pojavil na površini vode, nato pa so ga valovi pogoltnili in odnesli dalje proti Medmestu. Kdo je neznanec, še ni točno dognano. Na kolesu so našli listek, pisan z okorno kmečko roko. Vsečina je bila kratka: »Najskrenejše prosim. Kdor doli ta listek, naj pošlje kolo štucinu Petru v Štožicah pri Ljubljani. Njegovo je. Peternej Josip, Selca.« V sukajju so našli drug listek z naslovom: »Gospod Peternej Josip, posestnik in član občinske uprave Selca nad Škofjo Loko 67.« Orožniki in Medvodah so se obrnili na selško orožniško postajo, da ugotovijo kdo in kaj je domnevni Peternej in kakšen je vzrok njegovega obupa. Utopljenca do davi niso našli.

Pod dekletovim oknom je zaklal tekmeča

Medvode, 27. septembra.

V Trbojah pri Smledniku se je odigrala fantovska tragedija zaradi dekleta. Sredi vasi sta prišla k Micici ponoči v vas dva kmečka fanta iz Mavčič, ki leže onkraj Save. Vasovala sta, klicala dekle, ki se jima je tudi odzvala. Eden je stal na lestvi, drugi je oprezoval spodaj. Mimo je takrat privozil čevljarski pomočnik, 23letni Ivan Bizjak, po domače Cilarjev iz Vogel. Ustavil se je sredi vasi in hotel tudi sam potrkati na Micikino okno, kajti njega je vaska krasotica rada videla in je bil vanjo močno zaljubljen. Našel pa je tam že lesto in kar dva tekmeča. Ko ju je opazil, sta oba planila nadenj in ga podrla. Eden je zamahnil

KAVO HAG PRISTNO
Z DRAVO
ZRNATO KAVO
ZAJAMČENO
KOFEINA PROSTO

z nožem proti vratu in je Bizjaku preerezal žilo odvodnico. Bizjak je ves v krvi zaklinal na pomoč, fanta sta pobegnila. Prišli so sosedje in skušali ranjenca pomagati. Žal je pomoč bila zaman, v pol ure je Bizjak izkrmavel. O tragediji so bili obveščeni smledniški orožniki, ki so dali truplo prepeljati v mrtvašnico, sami pa takoj začeli poizvedovati za utajalcem.

Napadalec, ki sta z nožem napadla še nekoga drugega fanta, sta pobegnila in se skrila. Včeraj pa so ju orožniki aretirali, pišeta se Filip Bohine in Jože Jeraj. Odpejlja so ju v zapore sreskega sodišča v Kranju, ki je tudi obdručilo utegiba in ogledalo kraj zločina. Oba aretiranca sta sprva skušala tajiti in se izgovarjala, da ju je Bizjak sam napadel. Po preiskavi v Kranju bosta prepeljana v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča.

Železna poroka, ki je že nad 100 let ni bilo

Maribor, 26. septembra

Kronika Maribora in prostrane okolice ne beleži sličnega družinskega dogodka, kakor so ga danes praznovali pri Sv. Duhu na Stari gori. Železno poroko sta slavila zakonca Veržela, roditelja uglednega mariborskega gostilničarja Franca Veržela. Njuna skupna starost znaša 184 let. Toda železni ženin in nevesta sta še tako čila, da oba bereta časnike brez nočnihkov. Izredni dogodek je bil proslavljen v širokem družinskem krogu.

Remo Satan

Ljubljana si želi dobrih kulturnih filmov. Oni živalstva, iz pragozdov, iz daljnih kontinentov, odkritja in senzacije iz divje prirode in slinici so najbolj priljubljeni. Za enkrat ni večjega in pomembnejšega filma te vrste kakor je Foxovo delo »Vražji tiger« ali »Remo-Satan«. Filmska ekspedicija je prodirala globoko v azijske pragozde in v malajski džungle. Drzni lovci so a kamero odkrili zakon močnejšega, tam se neprestno vrsti večna borba. Levi in tigri, leopardi, panterji, hi-jena, krokodili, zloglasni malajski medved, silni sloni in udavi, vse se kolje mrcvari in sovraži. Najhujši med njimi pa je Vražji tiger. Po silnih borbah, ki jih je moral ekspedicija prestopiti je bil film srečno zaključen. Tudi dejanje se končuje z ljubavno idilo. Danes ob 14.15 bo ZKD predelala krstno predstavo tega filma v kinu Matici. Vstopnina je od 3.50 do 6.50 in lahko film vsakomur priporočimo.

Spominjajte se CMD!

KINO SLOGA

Ljubljanski Dvor — Telef. 27-30
Premiera sijajne veselolgre
Če žene stavkajo ...
Trude Marlen — Paul Richter
JAMCIMO 2 URI SMEHA!
Ob 16., 19.15 in 21.15 uri
V soboto ob 14.15 matineja
NEKOČ JE BIL LEF VALČEK
Po 4.50 Din enotna cena!

Domače vesti

* **Potovanje udeležencev pravniškega kongresa.** Del udeležencev pravniškega kongresa, ki se je vršil v Beogradu, je obiskal Kragujevac in tam prisostvoval spominski svečanosti v čast vojnih žrtev Sumadije in upornih vojakov iz Českoslovaske, ki so bili v Kragujevcu leta 1917 ustreljeni po sodbi avstrijskega vojaškega sodišča. Iz Kragujevca so se pravniki odpravili v Kraljevo, od koder so napravili več izletov. Obiskali so tudi starodavni samostan Žico, potem pa odpotovali v Vrnjačko banjo. Od tam bodo jugoslovanski pravniki in njihovi gostje iz Českoslovaske, Bolgarije in Poljske odpotovali v Kruševac.

* **O žalostni smrti bratrance šahovskega mojstra Aljehina** je razpravljalo beograjsko sodišče. Bratranec glavnega šahista, Boris Aljehin je bil upravitelj rudnika v Velikih Crljenih v kotlarskem srezu. Mož je bil udan plačji in živel v čudnih odnosih z rudniškimi namestenci in delavci, kar je bilo tudi vzrok njegove tragične smrti. Letos 3. julija je prišel k njemu rudar Milivojevič ter ga vprašal zakaj ga ni poval na šiht Aljehin mu je odgovoril, da so hupni pokvarjeni in da ga bo poklical, ko bodo spet popravljani. Po tem razgovoru sta šla upravitelj in delavec v gostilno in se tam napila. V pijanosti sta se stekla, spet pomirila in dalje pila. Ob novem spopadu so drugi gostje intervenirali ter upravitelja Aljehina s silo odvedli v njegovo stanovanje in zaklenili vrata. Rudar Milivojevič pa je še nekaj časa pil, potem pa vdril v upraviteljevo stanovanje in nesrečno ubil. Obsojili so ga na 5 let robnje.

* **Novi grobovi.** Sinoči je umrl v Ljubljani mestni računski inšpektor g. Rudolf Est. Doma je bil iz Radeč pri Zidanem mostu, ljudsko šolo in gimnazijo pa je absolviral v Ljubljani. Nato se je posvetil juridičnim študijem na Dunaju, ki jih je pa priključil in stopil v pisarno dr. Hribarja. Potem je prestopil v službo pri mestnem magistratu in je bil dolgo vrsto let blaginjak in vojsk. Mestne zastavljajnice. Slednje je služboval do vpokojitve v mestnem knjigovodstvu. V pokop je šel zaradi rahlega zdravja v dijaških letih je bil član slovenskih sabjaških društev na Dunaju in pa v Ljubljani. Vojake je odslužil kot prostovoljec pri Bosančih, v njihovih regimentih se je udeležil tudi svetovne vojne. Naravno, da je moral kot velik nacionalist tudi v vrsto koroskih borcev. Ob njegovi rakvi žalujejo soproga, trije otroci, sorodniki in nešteto prijateljev. K večnemu počitku bodo ugodnega pokopali, ka spremili jutri ob 16. v 64 letu je umrla na Novem trgu 1. v Ljubljani ga. Fani Fortičeva, vdova postajenačelnika. Pogreb bo jutri ob 14. — V Škofji Loki je umrl zasebni uradnik g. Josip Kalan. Pokopali ga bodo danes ob 17. — Pokojnim blagospomin, žalujčim naše iskreno sožalje!

* **Kongres Jugoslovenskih in československih ortopedov.** Jugoslovensko združenje ortopedov bo letos skupaj z združenjem československih ortopedov priredilo svoj kongres v Brnu. Otvoritev kongresa bo 26. t. m. Voda naše delegacije in referent na kongresu bo dr. Borivoje Gradojevič, privatni docent beograjskega vseučilišča.

* **Peti semester na ljubljanski medicinski fakulteti.** Tovaršice, ki pridejo sedaj v 5. semester, opozarjamo, da jim ni treba hoditi na druge univerze, ker bomo imeli letos v Ljubljani vsa potrebna predavanja. Podrobnejše informacije daje Drustvo medicincev. Tajnik.

* **Novo okrevanje po poštne uslužbenec.** Zdrženja poštinih, telefonskih in brzojavnih uradnikov gradi v Ohridu moderno okrevališče za svoje člane. Tako okrevališča obstajajo doslej že v Kaštelu-Luksiju, Beogradu in Skoplju. Četrto okrevališče v Ohridu bo imelo moderno plažo, urejenih pa bo tudi 14 spalnic poleg velike obednice in tudi potrebni prostorov.

* **Organizacija mladih samorilcev.** V Sarajevu so nekaj dni pograbsali 21 letnega filozofa Pavla Feldbauerja, sina sarajevskega odveta. Po dolgem iskanju so našli njegovo truplo ob nekem potoku v okolici. Mladenci se je popolnoma skelil in si potem z dolgo močno igro prebodel srce. Poleg trupla so našli nekaj zapiskov mladega samorilca. Student je med drugim napisal tudi tole: Genija spoznamo tedaj, kadar se bedaki združijo proti njemu. Bolje je preživeti eno uro v premljevanju, kakor 65 let v molitvi. Če nečes bomo živeli in končati, bodi pripravljeno življenje vsak čas zavreči. Nekaj sosedec je pripovedal, da je bil Feldbauer član organizacije mladih filozofov, ki so uravnavali svoje življenje po filozofiji najdenih zapiskov. Sošolec je smilil, da si bo Pavel vzel življenje ob obletnici smrti nemškega filozofa Schopenhauerja, kar se je tudi zgodilo. Ta prostovoljna smrt je pač ogledalo današnje dobe, ki s poveljanjem brutalne sile ter pomanjkanjem socialnega čuta in srčne kulture goni ljudi, zlasti pa mladino v pesimizem.

* **Naši zdravniki in balkanski kongres za varstvo otrok.** Kakor je Jutro, že poročalo, se bo od 20. do 24. oktobra v Atenah vršil balkanski kongres za varstvo otrok, na katerem bodo zastopane vse balkanske države. Organizacija za Jugoslavijo vodi vseučiliški profesor dr. Matija Ambrožič, ki bo tudi vodja naše delegacije. Mnogi naši zdravniki iz vse države so že pripravili referate v francosčini in nemščini, ki bodo na kongresu prečitani in potem tiskani v posebnih brošurah.

* **Dr. Nikola Radojčić v Zagrebu.** Juturnji list piše: V Zagrebu nekaj dni dela v knjižnicah naš znan učenjak — zgodovinar profesor ljubljanskega vseučilišča dr. Nikola Radojčić, ki je po svojem znanstvenem delu in po sodelovanju na mednarodnih kongresih, zlasti na bizantološkem ter na kongresih slovanskih geografov in etnografov posebno čislani v tujem znanstvenem svetu. Hrvatska historiofilija je dobila v dr. Radojčiću marljivega raziskovalca in je bil ugledni znanstvenik zaradi tega tudi izvoljen za člana Jugoslovanske akademije. Dr. Radojčić je napisal gotovo stotino studij in člankov iz zgodovine južnih Slovanov in bizantologije. Izvrstna je njegova studija

o sv. Savi. V Zagrebu proučava dokumente o zgodovini Hrvatov v dobi hrvatske narodne dinastije.

* **Obisk ugodnega francoskega učenjaka.** Iz Splita je prišel v Zagreb ugledni francoski slavist dr. André Vaillant, ki je dal že mnogo izvrstnih in dragocenih prispevkov za zgodovinsko gramatiko srbohrvatskega jezika. Ugledni gost bo proučeval sedaj stare spomenike naše kulture v zagrebških arhivih.

* **Odposlanci ČJ Lige iz Prage bodo romali na Oplenac.** Českoslovaško-Jugoslovenska liga v Pragi namerava poslati ob obletnici smrti jugoslovanskega vladarja večjo delegacijo v Beograd in na Oplenac. Delegacija bo prispela v Beograd 11. oktobra, bo istega dne obiskala grob neznane junaka na Avali, naslednji dan pa romala na Oplenac. Delegacija bo šla od 30 do 40 članov, vodil pa jo bo najbrž naš znan prijatelj dr. Zenkl.

* **Tramvajski promet med Zemunom in Beogradom** bo odprt 1. oktobra. Za potizkus je po zemunskih ulicah že vozil prvi tramvaj. Od zemunskega mostu do glavnega kolodvora je trajala vožnja 5 minut, od Terazij v Beogradu do trga pred tovarno »Zmaj« pa 10 minut. Pred otvoritvijo redne proge bodo napravili še nekaj potizkusov tudi z velikimi tramvajski vozovi.

* **Sporazum v rudniku Ravni Reki.** Rudarji rudnika v Ravni Reki so z uspehom zaključili medzno gibanje. Dosegli so 25 odstotno draginjsko doklado na dosedanje medse ter priznanje svoje organizacije in njenih zaupnikov. Ko je bil sporazum sklenjen, so bili spet sprejeti na delo od delavskih zaupnikov, ki so bili med medzno gibanjem odpušteni iz službe. Še istega dne, ko je bil sporazum sklenjen, so se vsi delavci vrnili na delo.

* **Nevaraden geološki pojav** je povzročil veliko razburjenje v Stoicu in okolici. Reka Bregava, pritok reke Neretve, ki izvira v bližini Stoica in je edina vodna arterija mesta in okolice, se je naglo posušila. Najprej so usahnili njeni izviri in kmalu je postala suha tudi struga. To nenavaden geološki pojav razlagajo s tem, da so se pri lanskim hudih nevihtah navliali veliki skladi kamenja in peska na izvire reke in da si je potem reka polagoma v globlino utrla novo smer svojega toka, ki pa še ni prodrla na površje. Prebivalci prosijo, naj bi strokovnjaki čimprej odstranili ovire ter uravnali dotok vode po stari strugi.

* **Odprte spominke plošče** lani ponesrečenih turistov Eme Černičev in Jožeta Jezeršaka bo v nedeljo 29. t. m. ob 11 uri dopoldne pod Brano. Planinci in planinke vabljene.

* **Prešernova kočna na Sglu** bo odprta do vključno 6. oktobra. Planinci posetite najvišji vrh Karavank v lepem jesenskih dnevih.

* **Kočna na Uršiji gori** se zapre 29. t. m. Do 22. oktobra bo odprta samo ob eobah in nedeljah. Pozneje ključ pri podružnici SPD Slovenjgradec na razpolago.

* **Odprte in oskrbovane planinske kočke.** Osrednje društvo SPD v Ljubljani ima še odprte in stalno oskrbovane sledeče postojanke: Na Triglavu Dom na Kredarici do vključno 29. t. m. (ako bo lepo vreme do 6. okt.) Vreme je ugodno za poset Triglavu. V Vratih je oskrbovan Aljažev dom do 6. oktobra. Jesenska pestrost barv očara ob tem času vsakega posetnika te doline. Na Vršcu je odprta Erjavčeva kočka; avtomobilska cesta iz Kranjske gore je že popravljena do kočke na Gozdu, od koder je kratek in prijeten vzpon do Erjavčeve kočke. Ob Bohinjskem jezeru sta stalno odprti postojanki pri Sv. Janežu in Zlatorogu. Bivanje v teh krajih v jeseni nudi nepopisljivo užitek. Izleti v te postojanke niso zvezani z veliki prevoznimi stroški, ker so uvedene weekend-karte s 50% popustom. V Kamniških planinah sta odprta kočna na Veliki Planini ter Dom na Kravcu, krasne izletne točke z izhodiščem v Kamniku; pot do njih vodi skozi pestro barvane jesenske gozdove. Dom v Kamniški Bistrici je stalno oskrbovan ter bo 6. oktobra slavnostni ogled nove postojanke v Kamniško Bistrico. Izletniški vlaki bodo vozili v vse smeri na prošnji osrednjega društva SPD do vključno 6. oktobra. Planinci, poslušajte se v čim večjem številu te vozne ugodnosti.

* **Izlet v München na okoberjsko razstavo** organizira Putnik in Ljubljani v času od 2. do 6. oktobra. Cena tega petdnevnega izleta, t.j. železniška vožnja in vega oskrba, je v III. raz. 975 Din, v II. raz. 1.465 Din. Prijava do 28. t. m.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124
Danes ob 4, 7% in 9% zvečer premiera godbe, petja in zabave
ČAROBNI BAR
Največja glasbena revija sezone.
Predprodaja od 11. do pol 13.

* **Putnik, Ljubljana nam sporoča,** da je pravilna cena njegovemu avtobusnemu izletu Benetke-Padua od 12. do 14. oktobra 390 Din in ne 330 Din.

* **Naprtekova zadruga za zavarovanje,** varčevanje in gospodarstvo v Zagrebu je začela graditi veliko šestnadstropno palačo na enem najlepših prostorov bivše »Bolnišnice milosrdnih bratov na vogalu Gajeve in Bogovićeve ulice. V novo palačo se bodo uselili vsi uradi »Naprtekove zadruge in uradi »Naprtek, kulturnega društva. To bo tretja palača, ki jih je zgradila v zadnjih treh letih ta zadruga, ki je ena največjih in kapitalno najmočnejših zavarovalnih združenj v Jugoslaviji. Kakor izvem, namerava Naprtekova zadruga razširiti svoje delovanje tudi na vso Slovenijo in se v to svrhu nahaja v Ljubljani že nekaj dni njen glavni poveljnik g. Zvonimir Draganović iz Zagreba, ki je obiskal tudi Maribor in Celje.

* **Najvišji in najlepši cerkveni zvonik** v Južni Srbiji bo zgrajen v Bitolju. Te. meje tega zvonika so posvetili že lani baš na dan tragične smrti kralja Aleksandra. Cerkveni svet bitoljske občine je sklenil da bo zvonik nosil ime kralja Aleksandra. Stroški zgradbe bodo znašali 230.000 Din. Zvonik bo visok 25 m in v njem bodo 4 zvonovi, od katerih bo največji tehtal 2500 kg. Zvonove bodo montirali že v prihodnjih dneh in prvič bodo zazvonili na Mitrov dan ob cerkveni elavi.

* **Otvoritev mornarske šole v Korčuli.** V prvih dneh oktobra bo odprta prva strokovna šola za mornarje na Jadranu. To je Mornarska šola kraljeviča Tomislava v Korčuli, ki jo ima v prvem šolskem letu po razpisu prometnega ministrstva 20 gojencev. Ta šola vrši tudi važno socialno nalogo, ker se bo v njej vzgajal mornarski naraščaj in prvi vrsti iz vrst otrok ponesrečenih mornarjev in izseljenec. Inicijativa in tudi podpora za ustanovitev te preproste šole je dal blagopojni kralj Aleksander. Šola je samostojna administrativna ustanova s lastnim upravnim, strokovnim in pomožnim osebom. Pouk se bo vršil v šolskem poslopiu, ki je urejeno kot internat in na lastni šolski ladji.

* **Svarilo.** Ker mi je bilo ukaženih iz mojega stanovanja mnogo knjig, svarim vsega pred nakupom. Po večini so naše knjige na naslovni strani moj podpis. Tote Gaspari, rav. mešč. šole na Ra. keku.

* **Brez sledu so izginili.** Policijska uprava v Ljubljani je prejela poročilo, da je 37-letni rudar Pavle Divjak, rojen v Esenu v Nemčiji in pristojen v St. Pavel pri Prebodu, nedavno izlabil svojo mater, ri Frančiški pri Sv. Magdaleni 3200 Din ter neznano kam pobegnil. Z njim je šla tudi njegova nečakinja, 18 letna Marija Vodovnikova, rojena pri Sv. Magdaleni in tja pristojna. Baje sta bila namenjena v Nemčijo. — S tiralicu zasledujejo 27-letno Kristino Poberžnikovo, ki je nedavno zapustila svojega brata Franca v Meži pri Dravogradu in izginila. Domnevajo, da je obupala in si končala življenje.

* **Tovarna JOS. REICH sprejema mehko** in škrobjeno perilo v najlepše izdelavo.

Iz Ljubljane

* **Dvojni jubilej.** Danes praznuje 6. petdesetletnico rojstva petindvajsetletnico samostojnosti splošno znani in ugledni puškar Franc Kaiser. Rodil se je 27. septembra 1885. v Ljubljani. Že oče je bil znan puškar. L. 1900 je sin odšel v Gradec, kjer se je izučil. Bil pa je tudi v Trstu, Gorici in drugih mestih. Leta 1910. je prevzel trgovino po očetu. Najhujši udarec je bil zanj, ko je ohrumel in ko je moral pustiti lov, ki ga tako ljubi. Poročil se je z Marijo Gruberjevo. V sred. nem zakonu se je rodilo petero otrok. Francu Kaiserju, ki je dočakal oba hujša ležja v čil, kliče moči tudi mi iz srca: Še na mnoga leta!

* **Čarobni bar.** Ne storite prav, če opustite priliko: samo še danes si lahko ogledate znameniti film v elitnem kinu Matici. Vprašajte vse one, ki so film že videli in pridrili vam bodo, da je to filmsko delo izredne vrste in da so zlasti baladni nastopi očarujoči. Jutri nastopi v socialni farski »Ho-Ruk« slavnja praška komika Voskovec in Verich. Ta velika glasbena komedija bo zanimala inteligentne kakor delavca. Vsi najdemo v tem filmskem delu mnogo stvari, ki nagibajo k šali, zabavajo in neprisiljeno dražijo k smehu. Delo nam svojevrstno slika današnje dni, krizo in splošno nestalnost, a več je poda-

no od vesele strani. Grenko zdravilo v sladkih plulah.

* **Naknadno vpisovanje v II. in III. razred** strokovno nadaljevalne šole za mehaniko-tehniške obrti v Ljubljani bo v nedeljo 29. t. m. od 9. do 11. v prostorih osnovne šole na Ledin. S seboj je prinesiti zadnje spricvalno v 22 Din.

* **V tretjek 3. oktobra** bo v veliki dvorani Kazine otvoritev vsakoletnih plesnih vaj Jugoslovanskega naprednega akademiskega društva Jadran, igra Ronny jazz, Vabila so razposlana, reklamacije na društvo: Tomanova ul. 3. tel. šte. 2974.

* **Sokolsko društvo Ljubljana — Šiška.** Drevi ob 20. predava dr. Pavel Brežnik: Kalifornija, raj večne pomladi. Po predavanju film »Manolesenc«. Vstopnina 3 Din.

* **Sokolsko društvo v Šiški priredi** drevi ob 20. predavanje »Kalifornija — raj večne pomladi. Predava predavatelj ZKD g. dr. Brežnik Pavel.

* **Otvoritev letošnje plesne sezone.** Plesni mojster Jenko prične z vpisovanjem v svoje tečaje od 1. oktobra dalje v Kazini.

* **Zrtev dela.** 61-letni dinar Alojzij Tolstovrtnik iz vasi Hleve, občina Mo. ravce, je peljal naložen voz iz gozda, na strmini mu je pa voz ušel in ko je hotel zavirati, je prišel pod kolesa, ki so mu zlomila desno nogo. Prepeljali so ga v ljubljansko »Bolnišnico.

* **JNAK Edinstvo, Odborova seja** bo danes ob 20. v klubovem lokalu. Udeležba za vse odbornike obvezna!

* **Pokojna Marija Sulčeva** je bila stara 32 in ne 23 let, kakor je stalo v poročilu o njeni tragični smrti.

* **Ulico Pod Trancu urejajo** od več. raj mestni delavci. Ko so pred meseci izplanirali cesto na obeh straneh čevljarškega mostu, je bila nujna potreba, da se oba hodnika ob Olupovi in Urbančevi hiši, ki sta bila sedaj nekoliko nižja, zravnavli in na novo asfaltirali.

* **Velika tatvina v Vevčah.** Ne samo Ljubljana, tudi ljubljanska okolica ni nikoli varna pred podjetimi tatovi. Nekdo se je spizlil v stanovanje Ivane Jelnikarjeve v Vevčah 64 in ji iz spalnice odnesel dve hranilni knjižici Ljudske posojilnice na njeno ime z vlogo 27.000 Din in na ime Roze Matjažičeve z vlogo 2000 Din. Po leg tega je pobral nekaj zlatnine in 1000 Din gotovine. Knjižici sta sicer vinkulirani, vendar ju bo tat skušal spraviti v promet, kar zdaj, ko cvete prekopčevanje s knjižicami, ne bo težko.

Iz Maribora

* **Maribor zapuščata dva generala,** in sicer mestni poveljnik general Svetozar Hadžić, ki je imenovan za pomočnika komandanta jadranske divizijske oblasti in ki si je v Mariboru pridobil obče simpatije, ter general Božo Putnikovič, ki nastopi s 1. novembrom službo mestnega poveljnika v Karlovcu in ki mu tukajšnje nacionalne organizacije pripravljajo priščno odhono.

* **Tragična smrt vojne žrtve.** Kleče se je obesil na pokopališču v Kamnici 43letni kontrolor državnih železnic g. Ferdo Ilgo. V desnici je imel sliko svoje rodbine. Tragika rajnika izhaja iz živčne razkrojenosti kot posledica strela, ki mu je med vojno prebil glavo. Zadnji čas je bil hudo potrt in ni z nikomur govoril. Tragična usoda vzornega očeta, ki zapuščata ženo in dva nepreskrbljena otroka, ter odkritega tovariša, ki so ga vsi radi imeli, je zbudila obče sočustvovanje.

* **Sir Hoarejev tajnik v Mariboru.** Včeraj je prišel v Maribor tajnik britanskega zunanjega ministra Mr. Johnston. Prijatelji angleškega jezika so mu priredili lep sprejem. V Mariboru ostane še danes v petek.

* **Veliko dragocenega zgodovinskega gradiva** je našel za mariborski banovinski arhiv prof. Baš v Somboru. Prevladujejo »Panonica« in Prekmurje.

* **Odlična dunajska pisateljica Antoneta Tinti** se je mudila te dni v Mariboru. Zanimala se je predvsem za naše kulturne ustanove.

* **Mladi grof pustolovec.** 15letni Karel Matheis grof Thun — Hohenstein je svojim staršem vzel nekaj nad 1000 šillingov in po begnil z nekim prijateljem v Jugoslavijo. Do mnevaro, da se nahaja nekje v bližini Maribora, in je tukajšnja policija prejela tiralo od policije v Linzu.

* **Šušterič prosi odveta.** Naj ne dela priziva. Odvetnika dr. Brandstätterja je Šušterič prosil, naj ne dela priziva, naka je dr. Brandstätter pri razpravi napovedani priziv in zahtevo po reviziji umaknil.

* **Mariborski »Abesinec«** 36 Maribortanov, ki so svojčas služili v tujski legiji v

Zvočni kino Ideal

Danes ob 4, 7. in 9% uri
SVETISLAV PETROVIC
v filmu

Hišica v Grinzingu

Godba LANNER-STRAUSS
Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din
v nedeljo ob pol 11. matineeja
»DETE GARNIZONA«
Vstopnina 3.50 Din.

Maroku je izjavilo svojo pripravljenost za sodelovanje v abesinski vojni.

* **Pričetek dramske šole glavnega režiserja J. Kovita** bo v nedeljo 29. t. m. ob 10. dopoldne na gledališkem odru.

* **Kap je zadel 65letnega strojevodjo** Rudolfa Anderleta, brata znanega radvanjskega gostilničarja. Bil je na mestu mrtve.

* **Cesto Sv. Peter — Ložane** so pričeli včeraj zopet graditi in sicer gre za nadaljevanje cestnih del v dolžini 3 km.

* **Drzni vlomilec** so vdrli v Brudermannovo gostilno v Bresterici ter odnesli večji znesek gotovine in druge predmete.

* **Vrednost nepremičnin MP znaša** preko 52 milijonov. V ravno kar iziši bilančni knjigi MP za prvo letošnje tromesečje se navajajo naslednje zanimive številke glede vrednosti posameznih nepremičnin. Stanovajska poslopja 23.574.979 Din, javna poslopja 11.644.917, obratna poslopja 100.408, kmetijska posestva 78.476.50, stavbišča, 3.529.225, obratna poslopja in zemljišča 8.287.238, Mariborski otok 3.425.000, most na Mariborski otok 589.884, pašniki 106.420, gozd 75.330, njive 241.075, vrtovi 9200, gramoznice 292.395, pokopališče 177.788.

* **Skupno predstavlja torej vrednost vseh omenjenih nepremičnin 52.132.335.50** dinarjev.

Iz Celja

* **Ob prvi obletnici tragične smrti** galskega organizatorja Jerneja Vengusta, ki se je ponesrečil lani 30. septembra, bo v nedeljo ob 8. zjutraj v mestni župni cerkvi spominska maša za vse žrtve katastrofe celjskega galskega avtomobila.

* **Celjski šahovski klub** bo otvoril v torek svoj splošno šahovski turnir. Razpisane so 4 nagrade. Kdor dobi dve tretjini vseh dosegljivih točk, se lahko udeleži glavnega turnirja. Vsak redni član se lahko prijavi v kavarni Evropski s vpisom v poslovno knjigo.

* **Tekme v odbolki med sokolskimi župami Kranj, Ljubljana, Maribor in Celje** bodo v nedeljo ob 13. na dvorišču mestne narodne šole v Celju. Nastopili bodo župni prvaki z vsemi oddelki. Zmagovalci se bodo udeležili saveznih tekem oktobra v Beogradu. Dosedanje prvenstvo je več let branil mariborski Sokol-Matica. Tekme bodo zelo zanimive. Članstvo in občinstvo je vabljeno k udeležbi. Vstopnine ni. Okrožne tekme sokolskega članstva bodo v nedeljo ob 8. v vseh oddelkih na odročju in lahki atletiki. Za člane bodo na dvorišču Sokolskega doma v Gaberju, za članice pa v mestni telodavnici. Tekme se udeležijo vsa bližnja društva, v višjem oddelku pa poleg Celja tudi Trbovlje.

* **Kino Union, Danes ob 16.30 in 20.30** vefilm »V zlatih okovih« in zvočni tehnik.

Iz Ptujja

* **Odbor kmetijsko-orodne razstave** vabi prebivalstvo Dravskega polja v stari Ptuj, kjer bo velika razstava od 28. t. m. do 6. oktobra pokazala vse, kar nudijo na ški kmetije, vinogradniki, sadjarji, živinorejci, čebelarji in tudi lovci. Obširni razstaveni prostor bo nudil pogled v vse gošpodarske panoge. V veliki dvorani Društvenega doma bo oddelek za kmetijstvo, urejena pa bo tudi velika pokušnja sadja in grozdja in bodo producenti sami prodajali zbrano sadje in grozdje po zelo zmernih cenah. Tudi čebelarstvo bo imelo svoj oddelek, kjer bodo čebelarji razstavili med, vosk, medico, medeno pečvo, likerje, itd. panje od najprimitivnejših do najnovejših sistemov, čebelarstvo orodje, itd. Na galeriji bodo razstavili obrtniki raznih strokov. Svoj razvoj bodo pokazali tudi domači denarni zavodi in se bo razstave udeležila tudi Zveza jugoslovenskih hranilnic. V obsejni, nalašč za razstavo preurejeni vinski kleti v Društvenem domu bodo točili najboljše kapljice Haloz in Slovenskih gorc. Za lovsko in gozdarsko razstavo bo rezerviran poseben oddelek, ki bo kazal vse najmodernejše pripomočke lovstva in gozdarstva. Živinorejci bodo priredili razstavo plemenitih živali, konj, goveda, svinj, drobnice, perutnine, itd. Do danes so oddani že vsi prostori, prijavljajo pa se še vedno novi razstavljalci, za katere bo odbor skušal dobiti primerne prostore. Ptuj bo na tej razstavi pokazal gospodarstvo vsega okraja, ki šteje 74.000 prebivalcev.

Na kongresu slovanskih planinarjev v Krakowu

Sprejeti so bili tudi važni predlogi naših delegatov

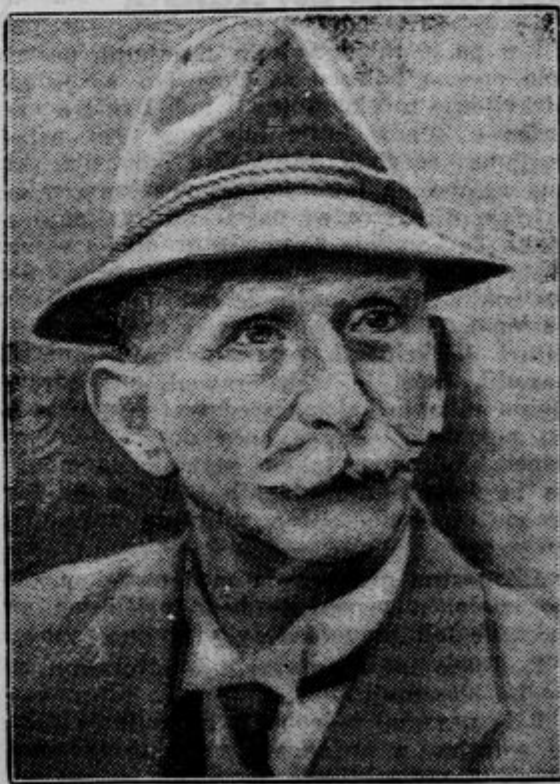
Krakow, 20. septembra.
14. in 15. septembra je bil v Krakowu kongres Asociacije slovanskih planinskih društev, ki so se ga po dveletnem predledku poleg Poljakov, Čehov in Jugoslovenov udeležili tudi Bolgari. Jugoslavijo sta zastopala kot delegata Zveze planinskih društev Jugoslavije predsednik SPD g. dr. Josip Pretnar in tajnik g. dr. Arnošt Bričič.

Kongresu je predsedoval načelnik stalnega sekretarijata Asociacije, Poljak uni. verzitetni prof. dr. Valerij Goetel, ki je podal tudi poročilo o delu stalnega sekretarijata. Poročal je, da je na kongresu mednarodne Unije planinskih društev v Barceloni kot zastopnik Asociacije predlagal, naj se pristopi k izvedbi obmejnega prometa med Jugoslavijo in Italijo. Slednja je namreč že sklenila in praktično izvaja enake pogodbe s Švico, Francijo in Avstrijo, po katerih se smejo turisti v nekem obmejnem pasu svobodno gibati, ako se izkažejo s turističnimi legitimacijami. Na jugoslovensko-italijanski meji pa se že sklenjena in od obeh držav odobrena konvencija še ne izvaja. Dr. Goetel je poudaril, da je imel vtis, da bodo italijanski planinski krogi favorizirali ugodno rešitev te zadeve. Naše te poročal o razgovorih glede reciprocitete pri ugodnostih, ki jih uživajo planinci na

podlagi svojih legitimacij v vseh v uniji vključenih državah. Tudi ta akcija se prmlka naprej in g. dr. Goetel je v ime nu Asociacije izjavil, da je pripravljena k takemu mednarodnemu dogovoru. Oporzori je, da razpolagajo v Asociaciji velja njena slovanska planinska društva s 500 kočami, to je izvalno veliko senzacijo, ker druga društva niso imela prave predstave o moči slovanskih planinskih društev.

Stalni sekretarijat je vrtil propagando za obisk planin. V posebnem radu je major Romančin predaval enkrat o Asociaciji in drugič o Juljskih Alpah. Vrtil bo to propagando tudi nadalje na ta način, da bo postopno v rajni objavljal predavanja o drugih slovanskih in jugoslovenskih planinah. V razpravi o oblastni zaščiti markacij in drugih orientacijskih naprav se je ugotovilo, da je akcija slovanskih planinskih društev do sedaj uspela samo v Jugoslaviji, kjer je bila izdana posebna uredba za dravsko banovino ter se pripravila sedaj za vso državo.

Sledila je iscrpna poročila o delu društev posameznih včlanjenih držav. O delovanju poljskega Towarzystwa Tatrzanskiego je poročal g. major Romančin, o klubu českoslovaških turistov univ. prof. dr. Kettner, o Zvezi planinskih društev kraljevine Jugoslavije g. dr. Pretnar in o

Dr. Fran Tominec, podpredsednik Asociacije Slovanskih planinskih društev

Sojuzu na bigarsko turističsko društvo. Jako živahno delovanje in napredek elovstvo, g. dr. Kirov. Poročila so pokazala vanskih planinskih društev.

Med iniciativnimi predlogi velja omeniti zlasti pobudo poljskih in jugoslovenskih delegatov, naj bi se v bodoče po

možnosti prirejele ekspedicije v inozemsko, še nepreskane gorovja. Sestavljene naj

Gospodarstvo

Pomen konoplje v jugoslovenskem gospodarstvu

Na svetovnem trgu je bilo v zadnjih mesecih zabeležiti prav naglo dvigovanje cene konoplje, in sicer predvsem v Italiji. Dočim so tam lani v jeseni plačevali konoplje po 280 do 300 lir za metrski stot, se je letos v jeseni cena povzpela na fantastično višino 460 do 500 lir za metrski stot. Poleg okolnosti, da iz prejšnjega leta ni skoro nikakih zalog in da letošnja produkcija v Italiji navzlic povečanju površine za 25% ne bo po količini prekoračila lanske, vpliva na razvoj cene tudi nevarnost vojne v Abesiniji in s tem verjetnost večje potrebe. Visoke cene za konopljo pa ne bodo prišle v korist samo Italiji, temveč tudi naši državi, ki je poleg Rusije in Italije na tretjem mestu v svetovni produkciji konoplje. V naši zunanji trgovini zavzema konoplja v zadnjem času vedno vidnejšo vlogo, kar nam kažejo naslednje številke o količini in vrednosti izvoza konoplje v zadnjih letih:

leta	količ. v vag.	vredn. v mil. Din
1932	639	31.4
1933	550	38.2
1934	834	73.2
8 mes. 1935	1025	76.2

Letos smo v prvih osmih mesecih, torej

še pred vnovčenjem nove letine, izvozili za preko 1000 vagonov konoplje v vrednosti 76 milijonov Din in je pričakovati, da bo ta izvoz do konca leta še precej prekašal vrednost 100 milijonov.

Gornje številke pa še ne predstavljajo skupne vrednosti izvoza konoplje, ker smo lani izvozili še 400 vagonov odpadkov od konoplje v vrednosti 16.6 milijona Din, tako da je lani vsa izvozna vrednost predstavljala vsoto 90 milijonov, ki se bo letos morda dvignila na 150 milijonov. Skupna produkcija konoplje se giblje v naši državi na višini okrog 300.000 metrskih stotov (v Italiji okrog 600.000, Rusiji pa okrog 3 milijone). V letih krize je produkcija zaradi nizkih cen nazadovala, vendar se je lani zopet dvignila in smo pri delali skoro 400.000 metrskih stotov ter s tem dosegli največjo produkcijo od leta 1925. Tudi letošnji pridelek je po kakovosti in količini prav zadovoljiv. Naša konoplja se prodaja po večini v Nemčiji, verjetno pa je, da se bo izvoz pri velikem povpraševanju svetovnega trga usmeril tudi drugam, zlasti, ker mora naš izvoznik pri izvozu v Nemčijo dolgo čakati na izplačilo v kliringu.

Dotok deviz pri Narodni banki

Tudi v tretji četrtini septembra je zabeležila Narodna banka ponoven dotok zlata in deviz, in sicer skupaj za 18.4 milijona Din (prejšnji teden za 25 milijonov). Od tega odpade na povečanje zlate in devizne podlage 1.4 milijona Din (podlaga je narasla na 1383.9 mil. Din (pod povečanje deviz izven podlage pa 17.0 milijona Din). Postavka deviz izven podlage je narasla že na znatno vsoto 259.5 milijona Din. Nadaljnje spremembe v izkazu se tičejo meničnih posojil, ki so nazadovale za 3.7 na 1529.7 milijona Din. Obtok bankovcev se je v tretji četrtini septembra le nebitno zmanjšal za 3.2 na 4653.9 milijona Din in je sedaj za okrog 450 milijonov večji nego lani v istem času. Obveznosti na pokaz pa so se zopet povečale za 32.2 milijona Din in so dosegle že znatno višino 1356 milijonov Din (Od tega odpade na žirovne račune 657.5 milijona Din). Vrednost podlage skupaj s premijo znaša sedaj 1778.3 milijona Din in kritje v zlatu in devizah 29.58% (prejšnji teden 30.1), kritje v samem zlatu pa znaša 27.09% (27.45).

Gospodarske vesti

Likvidna sredstva Državne hipotekarne banke, ki so ob koncu julija dosegla rekordno višino 700 milijonov Din, so v teku avgusta po najnovšem izkazu, objavljenem v »Službenih Novinah«, nazadovale za skoro 300 milijonov Din in so ob koncu meseca znašale 406.1 milijona Din, nazadje temu pa so la gotovinska sredstva še vedno precej večja nego lani ob koncu avgusta, ko so znašala 243.9 milijona Din. Zmanjšanje razpoložljivih gotovinskih sredstev je v avgustu nastalo predvsem zaradi tega, ker se je v tem mesecu povečala zadolžitven finančnega ministrstva po tekočih računih od 437.5 na 707.6 milijona Din. Posojila na nepremičnine so se v avgustu zmanjšala za 8.8 na 2126.2 milijona Din, povečala pa so se komunalna posojila za 12.3 na 649.3 milijona Din in lombardna posojila za 11.4 na 70.6 milijona Din. Na pasivni strani mesečnega izkaza vidimo, da so hranilne vloge na knjižice nazadovale za 2.8 na 1140.6 milijona Din. Vloge po tekočih računih so se prav tako skrčile za 34.7 na 256.1 milijona Din. Povečanje pa beležimo pri samostojnih fondih za 15.8 na 308.1 milijona Din in pri ostalih fondih in kapitalih javnih ustanov za 2.2 na 1399.0 milijona Din.

Split proti otvoritvi podružnice Pošne hranilnice v Banji Luki. V splitskih in dalmatinskih gospodarskih krogih se zadnji čas čujejo številni protesti proti nameri otvoritvi podružnice Pošne hranilnice v Banji Luki, ki naj bi pričela posloovati že v kratkem. Splitško združenje trgovcev je že ponovno zahtevalo otvoritve podružnice v Splitu, ne samo iz prometnih razlogov, temveč tudi zaradi velikega števila lastnikov čekovnih računov iz Splita in primorske banovine. Po statistiki iz leta 1934, je bilo v samem Splitu 300 lastnikov čekovnih računov, ki pa samo 88. V celoti pa je v primorski banovini 1000 lastnikov čekovnih računov, v vrbaski pa komaj 350, tako da vrbaska banovina nima niti minimalnega števila čekovnih računov za otvoritev podružnice. Danes so trgovci iz primorske banovine prisiljeni držati čekovne račune pri podružnicah v Zagrebu in Sarajevu, kar ima za posledico, da morajo na denar čakati 3 do 5 dni. Upoštevati pa je tudi treba, da bi se število lastnikov čekovnih računov, če se otvori podružnica, znatno povečalo in to gotovo v večji meri v Splitu, nego v Banji Luki.

Pomolška razstava v Ljubljani. Na seji 24. t. m. je odbor za prireditve velike banovinske pomolške razstave sklenil, da se bo ta razstava vršila v dneh 23. in 24.

oktobra. Kraj še ni definitivno določen. Odbor se je odločil, da bo zaprosil mestno občino, da mu da za razstavo na razpolago muzej v Auerspergovih palači ali pa Jakopičev paviljon v Tivoliju. Glavni odbor tvori višji klet nadzornik v pok. g. Gombač, sadijski inšpektor g. Josip Strekelj, ravatelj mestne vrtnarje g. Anton Lap in referent za sadijstvo pri banski upravi g. Anton Flego. Razstavljene bodo vse znane pomolške, pa tudi domače sorte iz banovine. Razstavljeno sadije bo razdeljeno po srezih, posebej pa bo razstavljeno sadije banovinskih kmetijskih zavodov in banovinskih drevesnic. Razstava, to doslej prva v takem obsegu. Vsak srez oz. razstavljen za vsako vrsto sadija po 5 plodov, pri vsakem večje z listom. Vsaka vrsta bo opremljena s pomolškim in krajevnim imenom, navedena bo rodovitnost vrste, višina in rast drevesa, čas cvetenja, čas zrelosti itd. Statistično bo navedeno, koliko stonov jabolk donša dotična vrsta v posameznih srezih. Zeleti je, da bi odbor podprle občine in banska uprava.

Dobave. Splošni oddelek direktorice državnih železnice v Ljubljani sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave papirja, mila, brunolna, solitne kisline, denaturiranega špirta, bencina, mastenice, gume arabske, galuna in mizarskega kleja. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 10. oktobra ponudbe glede dobave 7500 vreten sukanca, 420 m satina in 750 m organitina, do 19. oktobra pa glede dobave 560 kg sive lepene, 1000 komadov omočnega papirja, 50 m širting-platina, 550 m vrvice, 15 klopčičev knjigoveškega sukanca, 500 kartonov za fascikle in 6000 etiket. Komanda podmorske flote Tivat sprejema do 20. oktobra ponudbe glede dobave raznega orodja, do 25. oktobra pa glede dobave aparata za avtogensko varjenje. Direktorica drž. rudnika Ljubja sprejema do 14. oktobra ponudbe glede dobave 50 kg topjenega lujda ter glede dobave 20 kom. baterij za instrumente. Pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu se bodo vršile naslednje ofertne licitacije: 3. oktobra glede dobave 10.000 kg čiste vate in 200.000 m hidrofilne gaze, 5. oktobra glede dobave papirja, 7. oktobra glede dobave 500 m batista in 200 kg gutaperča-papirja, 9. oktobra pa glede dobave 4000 kg mila. Dne 14. oktobra se bo vršila pri inženjersko-tehničnem oddelku komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave kotlovnih cevi, 15. oktobra pa glede dobave raznih strojev.

Hmelj

Zalac. 26. septembra. Povpraševanje je zopet znatno živahnije predvsem po prvovrstnem in tretjovrstnem, bolj rednem blagu. Zdi se, da boče trgovska epkulacija priti z živahnijim povpraševanjem po tretjovrstnem blagu do drugovrstnega, ki bi se plačevalo po 22 in 23 Din in ki ga je še največ v Sarajevski dolini. Toda samo en trgovec v Zalcu je izvršil nekoliko kupčije za to ceno. V okolici Zalca so večerj plačevali za drugovrstno blago, ki je bilo še pred kakimi 8 dnevi po 20 Din, po 27 Din in je bil ta drugovrstni hmelj prodan kot prvovrstni. Precejšnje število partij prvovrstnega hmelja so sinoči v Zalcu prodali po 29 do 29.75 Din, eno partijo po 30 Din. Govorilo se je tudi o neki kupčiji po 31 Din. Računa se, da je prodano več kakor 80 odstot. letošnje pridelke. Ponudba je sprito tega malenkostna, položaj zelo čvrst. Hmeljski tržni nadzornik.

Zatec. 26. septembra. Nakupovanje se v žateškem okolišu vrši nadalje mirno. Zanimanje je predvsem za cenejšo blago. Cene se gibljejo med 1500 do 1700 Kč za 50 kg.

Borze

26. septembra. Na ljubljanski borzi se je deviza New York po večerajšnji oslabilosti zopet dvignila, tudi

Trst notira nekoliko višje. V prvotnem kliringu stanejo avstrijski šilingi nespremenjeno 8.57 — 8.67. V zagrebškem prvotnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.58, v angleških funtih po 234.75, v grških bonih pa po 32.50, dočim so se španske pezete nudile po 5.54. Na zagrebškem efektuem tržišču je vojna škoda ponovno nekoliko popustila in je bil za kaso zabeležen zaključek po 360 (v Beogradu po 360 — 362). V ostalih vrednotah ni bilo zaključkov.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2958.15 — 2972.75, Berlin 17.56.08 — 17.69.95, Bruselj 740.24 — 740.31, Curih 1424.22 — 1431.23, London 245.13 — 247.19, New York 4347.51 — 4383.82, Pariz 289.03 — 290.47, Praga 181.33 — 182.44, Trst 357.10 — 360.18.

Curih, Beograd 7, Pariz 20.2950, London 15.14, New York 307.75, Bruselj 52.05, Milan 25.1375, Madrid 42.05, Amsterdam 207.50, Berlin 123.75, Dunaj 57.60, Stockholm 78.15, Oslo 76.15, København 67.65, Praga 12.7150,

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 358 — 360, za sept. — dec. 361 bl, 7% invest. 79 bl, 4% agrarne 46 bl, 6% Blair 70 — 70.25, 8% Blair 80 — 81, 6% begluzke 62 — 63; delnice: PAB 228 — 238, Trboveljska 100 den., Sečera Osijek 120 den. Beograd. Vojna škoda 361 — 362 (360 — 362), za nov. 361 — 362 (361), 7% stabiliz. 80.50 — 81 (81), 7% invest. 81 — 82 (82), 7% Blair 70.50 bl, 6% begluzke 65.50 — 65.75 (65.75), 4% agrarne 47 bl, Nar. banka 5800 — 5900, PAB 230.50 — 231.50 (230 — 231).

Blagovna tržišča

ZITO.

+ Chicago, 26. sept. Začetni tečaji: pšenica: za sept. 98.625, za dec. 98.75, za maj 98.75; koruza: za sept. 84.50, za dec. 58.25. + Ljubljanska borza (26. t. m.) Tendence za žito čvrsta. Nudijo se (franko naklad. postaja): pšenica: baška 79/80 kg. po 150 — 155, prekmurska, 78 kg po 165 — 170 oves: slavonski po 120 — 125; koruza: baška po 100 — 102.50; banatska po 98 — 100; moka: baška in banatska »0gc po 250 — 255; baška »2c po 230 — 240; »5c 219 — 220; otrobi: baški po 110 — 115.

+ Novosadska blagovna borza (26. t. m.) Tendence nespremenjena, promet srednji. Pšenica (78 kg): baška 146—150; baška ladja Tisa 152.50—155; ladja Begej 152—154; slavonska 147.50 — 150; sremška 147.50 — 152.50; banatska 146 — 150. Oves: baški sremški in slavonski 112.50 — 115. Jecmen: baški in sremški, 64 kg 124 — 126. Ko-za: baška in sremška 95 — 96; banatska 93 — 95. Moka: baška in banatska »0gc in »0gc 215 — 235; »2c 195 — 215; »5c 175 — 195; »6c 155 — 175; »7c 135 — 145; »8c 107.50 — 112.50. Otrobi: baški in banatski 85 — 87.50. Fišol: baški in sremški, beli 270 — 275.

+ Budimpeštanska termična borza (26. t. m.) Tendence stalna. Pšenica: za oktober 15.46 — 15.47, za marec 16.25 — 16.26; koruza: za maj 15.81 — 15.83.

BOMBAZ.

+ Liverpool 25. septembra. Tendence mirna. Zaključni tečaji: za okt. 5.86 (prejšnji dan 5.89), za dec. 5.77 (5.79). + New York 25. septembra. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za okt. 10.51 (10.56), za dec. 10.56 (10.57).

Zanimiv koncert v Dobrni

Dobrna, 22. septembra. 19. t. m. je priredil krajevni odbor Rdečega krža v Dobrni koncert, ki je nudil številnim še tu zbranim gostom izreden užitek. Koncert je pripravil s pravilo ljubozno in velikim glesbenim razumevanjem stalni gost zdravilišča g. Vladimir Huber, sreski podnačelnik v Zagrebu, ki je z znano virtuosnostjo spremljal na klavirju vse točke programa. Lahko trdimo, da Dobrna do danes še ni poslušala koncerta solistov, ki bi bili na takem umetniški višini. Koncert je otvoril naš mladi konservatorist Prevorsek Uroš, ki je znan kot virtuos na violini že po vsej državi.

Drugo točko je izvajal baritonist dr. Manzoni Alexander, zdravnik ortopedske klinike v Zagrebu. Poslušalci so bili do zadnjega očarani od njegovega krasnega, umetniško tako globoko izklesanega glasu. Prihodnja točka, izvajana od našega najboljšega, nepoklicanega violončelista iz Zagreba inž. Zepica Stanka je izzvala med poslušalci iskreno navdušenje ter je bila neke predljud za nadaljnjo točko programa, v kateri nam je gđna Gjurjica Milinkovičeva, članica zagrebške opere, pokazala vse bogastvo svojega simpatičnega in do podrobnosti izvežbanega glasu.

Hvaležni poslušalci so z navdušenim odobravanjem in ploskanjem vedno znova klicali umetnike na oder in se jim zahvaljevali ne samo za umetniški užitek, katerega so jim nudili, temveč tudi za veliko in težko žrtve, katero so doprinesli vzvišenemu patriotskemu namenu.

Skrb za napredek obrtnih vajencev

Ljubljana, 26. septembra. Zavoljo razgovora o vzgoji obrtnega narščaja je Obrtniško društvo v Ljubljani v sredo zvečer sklicalo v svojo domo v Lipičevi ulici sestanek učitelstva obrtno nadaljevalnih šol in mojstrov. Sestanek je bil zelo dobro obiskan in se je vabilu odzvalo okrog 60 mojstrov in učiteljev.

Sestanek je otvoril predsednik g. Josip Rebek, ki je v nagovoru poudaril važnost čim tesnejšega sodelovanja med učitelji in mojstri v blagor vajenca. Podčrtal je pomen vajeniškega doma, kjer se stori vse, da se vajenec v prostem času čim bolj izobrazi. V zavodu imajo vajenci pozimi razna predavanja, goje petje, imajo svoj tamburaški zbor in knjižico, v zadnjem času pa je bil napravljen tudi kutkovni in inventar in so vajenci sami izdelali ves inventar in lutke. Letos se bo pričelo poučevanje nemščine. Predsednik je zatem naglašal, da mora biti vzporedno, tudi vzgoja mojstrov. Saj koliko je še konservativnosti! Premalo se pojmujejo zahteve moderne načina vzgoje v delavnici. Predvsem manjka pedagoška vzgoja, zato, je potrebno, da mojstri večkrat prihajajo na posvet k učiteljem. Z uredbo je preskrbljena zaščita vajenstva, da ne narašča prekomerno.

V debato so posegli inž. arch. Kregar,

učitelj Hraček in Ambrožič, zastopnik zbornice, za TOI dr. Pretnar in kroj. mojster Igič. Vsi so poudarjali važnost vzgoje vajenca. Našim obrtno nadaljevalnim šolam manjka strokovna literatura in delavnice v vrhu nazornega pouka. Tehniška srednja šola je preskrbljena le za nekatere panoge in je potrebno, da obrtniška društva zastavijo ves svoj vpliv, da se ta vrzel premosti. Zbornica za TOI je založila nekaj strokovnih del, ki pa ne zadoščajo.

Sestanku so med drugim prisostvovali upravitelji obrtno nadaljevalnih šol, dočim so vse ostale šole poslale svoje zastopnike. Vsi so bili edini, da je nujno potrebna zgradba, kjer bi našle prostor moderne učne delavnice. V načrtu je, da se ta stavba zgradi z vrhunjsimi tehniškimi sredstvi. Ako bodo odločujoči činitelji pokazali dovolj uvidnosti, se bo pričelo graditi že prihodnje leto. Fond s kapitalom 600.000 Din že obstoja. Ko so zborovalci sklenili, da se bodo sestanki mesečno ponovili, je predsednik Rebek zaključil v vsakem pogledu uspeši večer.

Abiturientom

Zapustili ste srednjo šolo in odhajate v povsem nova okolja: nekateri si boste poiskali kruha z maturitetnim spričevalom, drugi pa nadaljevali svoje študije na univerzi. Vam slednjim veljajo te besede. Fakulteta, za katero se boste odločili, vam bo nudila strokovno izobrazbo. To pa mlademu človeku, ki išče ali si hoče utrditi svoj svetovni nazor in se orientirati tudi v vprašanjih, ki ne spadajo v njegovo stroko, ni dovolj. Zato boste stopili v akademsko in kulturno društva, ki za sledujoče te cilje. Izbrali pa si boste ono društvo, katerega program, pretoklost in stremiljenje najbolj ustreza vašim nazorom in željam.

Program Jugoslovenskega naprednega akademskega društva Jadrana, našega najstarejšega nacionalnega akademskega društva, je kratko izražen v dveh pojnih: jugoslovenstvo in socialna pravičnost. Uverjeni smo, da bo mirna in tvočna evolucija naših zdravih, mladih narodnih sil privedla do uresničenja vseh teh naših idealov, ki jima moramo žrtvovati vse svoje zmoglosti in jih braniti pred vsemi napadi. V pogledu jugoslovenstva hočemo harmoničen razvoj kulturnih vrednot posameznih delov našega naroda, razvoj, ki bo dal nekoč kot sintezo vsega najboljšega, kar ta narod premore, skupno jugoslovensko kulturo. Zunanji izraz tega našega stremiljenja pa bodi notranja država enotnost. Vsa socialna in gospodarska vprašanja, ki nas tajejo, pa moramo reševati v okviru nacionalne ideje kot po glavne državotvorne sile na osnovi pravičnega, urejenega sožitja med vsemi socialnimi činitelji, po potrebi reguliranega od državne avtoritete. — Kot nacionalno društvo posvečamo posebno skrb našim narodnim manjšinam v inozemstvu.

Smoter notranjega društvenega dela je, v duhu tega programa s predavanji, se stanki in debatami izobraževati društvene članice v vseh aktualnih kulturnih, gospodarskih, socialnih in političnih vprašanjih in jim tako nuditi možnost in priliko, da si utrdijo življenjski nazor, ki naj jih po končanih študijah vodi pri nadaljnjem delu v blagor naroda in države.

Torišče zunanjega društvenega dela je pred vsem univerza. Smo na stališču, da je treba pustiti ob strani vse nazorske diference, ko gre za bitne stanovalke in strokovne interese našega akademika. Zai naša nasprotniki niso tega mnenja. Imajo sicer vedno pripravljene visoko domče fraze o tovarištvu in socialnem čutu, toda dole se je vedno izkazalo, da so dosledno iskali koristi le zase in izrabljali položaj v svoje politične namene. Tako ni prišlo nikdar do skupnega nastopa, ki smo ga mi vedno zagovarjali.

Minili so časi, ko so nas naši nasprotniki lahko obmetavali z raznimi očitki in psovkami. Dokazali jim bomo, da smo in ostanemo trdni na svoji začetni poti. Vi pa, mladi borci, ki se hočete z nami boriti za uresničenje naših skupnih smotrov, dobrodošli!

JNAD JADRAN

Vpisovanje in vse informacije dobite vsak dan od pol 12. do 12. ure v društvenih prostorih: Tomanova ul. 3.

Dve tragični smrti

Skofja Loka, 27. septembra. Od lani, ko smo zapored poročali o smrtih žrtvah, pa do sedaj, je bilo na meji mirno. V noči na nedeljo pa je meja spet zahtevala človeško življenje. Obmejna straža je ubila zidarskega mojstra Coljo Jožeta, starega 29 let, in doma iz Gabrovce. Colja je hotel melo pred polnočjo iz Italije čez mejo. Prišel je do cerkve v Novi Oselici, kjer pa ga je opazila naša straža in ga pozvala naj obstoji. Colja pa je hotel kar naprej na našo stran. Granatiraj so oddali več strelcev in eden izmed njih je pogodil nesrečnega, ki je šel v ostalem kar po kolovozni poti, naravnost v sredino čela. Colja je obeljal v pri novoseelski cerkvi. Zapušča ženo in troje otrok.

Tragična smrt je zadela tudi poestnička in mizarskega mojstra Vebra Alojzija, ki ga je poznala vsa Selška dolina. Peljal se je s kolesom ponoči iz Zalega loga domov v Jesenovec. Po nesreči je odletel s kolesa in se smrtno nevarno potolkel. Sedelje so ga dobili, ko ni bilo v njem nikakih znakov življenja. Poleg drugih poškodb je imel hudo rano na glavi. Uglednega rojaka, starega komaj 26 let, so pokopali ob žredno lepi udeležbi vsega prebivalstva.

1-2 Aspirin tableti in pomagamo vam je! ASPIRIN zoper vse bolečine in bolezni, ki izhajajo iz prehlajenja.

Opomba: vsa posoda s. št. 23302 od 10. XI. 1934.

RADIO

Izvešček iz programov

Petek, 27. septembra

Ljubljana 12: Naše vojaške godbe na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, obvestila. — 13.15: Slovenska umetna pesem (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Ženska ura: Paradižniški (ga. Vika Kraigherjeva). — 18.20: Zbor praških učiteljev na ploščah. — 18.40: Delavška ura: Naše delavsko vprašanje (Šmarni Rudolf). — 19: Čas, vreme, poročila, sporod. obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: Prenoš iz Zagreba. — 22: Čas, vreme, poročila, sporod. — 22.15: Za ples in kratke čas (prenoš z nebotičnika).

Beograd 16: Pesmi. — 18: Jam. — 20: Prenoš iz Zagreba. — 22.20: Lahka glasba. — Zagreb 12.10: Jugoslovenska glasba. — 17.15: Godalni kvartet. — 20: Klavirski koncert. — 20.30: Komorna glasba. — 21.30: Koncert zagrebških madrigalstov. — 22.15: Ples. — Praga 20.30: Razgled po Bratislavi. — 21.40: Komorni koncert. — 22.30: Plošče. — Varšava 19.25: Prenoš opere z Dunaja. — 22.15: Lahka in plesna muzika. — Dunaj 12: Orkester. — 16.10: Plošče. — 17.30: Koncertna ura. — 19.30: Prenoš Bellinijeve opere »Furiantci«. — 22.20: Skladbe za dva klavirja. — 23.15: Lahka glasba. — Berlin 19: Mozartov koncert. — 20.15: Prenoš iz Münchena. 21.30: Nemške pesmi. — 23: Prenoš iz Stuttgarta. — München 20.15: Operni večer. — 21.30: Mešan program. — 23: Iz Stuttgarta. — Stuttgart 19.10: Pevski koncert. — 20.15: Iz Münchena. — 22.30: Lahka godba. — 24: Opera iz studia.

Naše gledališče

Opera

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 28. septembra: Mala Floramye. Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol. Sateška opereta Iva Tijardovića, »Mala Floramye« se poje v soboto 28. t. m. zvečer ob 20. uri. Eno glavnih vlog, komičnega Sijor Bepa, igra g. Gradiš-Daneš, Floramye ga Ribičeva, druge večje vloge igrajo ga. Španova, Cankarjeva in gđ. Marček, Zupan, Rus itd. Dirigira kapelnik dr. Svaba, režiser g. Zupan. Za predstavo veljajo znižane cene od 30 Din navzdol.

V abonmaji A, B in C je še vedno dovolj lepih sedežev in lož na razpolago, da si abonent za nizko ceno 20 do 75 Din mesečno kupi svoj stalni abonma sedež za opero in dramo. Abonent dobi tekoma sezono, od 1. oktobra do 15. junija, 20 dramskih in 18 opernih predstav. Repertoar Drame in Opere je prvovrsten in obsega najnovjša izvirna slovenska dela in izbrana dela svetovne dramske in glasbene literature. Abonma se plačuje v desetih zaporednih mesečnih obrokih. V razmerju z dnevnimi cenami uživa abonent okroglo 40 odstotkov popusta.

Otvoritvena predstava v operi bo Rossinijeva komična opera »Pepelka Angellina«. Naslovno partijo poje gđ. Župevcica. Dramsko gledališče otvori sezono v torek 1. oktobra. Otvoritvena predstava obsega dve deli in sicer: Sophoklejev »Kralj Edip«, ki ga kreira Ivan Lovar, in Puškinovega »Kamenitega gosta«, z g. Bojanom Stupicem v vlogi Don Juana. Otvoritvena predstava ima slavosten značaj in igra operni orkester ouverturo Beethovna in ouverturo k »Don Juanu«.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. Čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperaturo, 4. relativno vlago v odstotkih, 5. smer in brzino vetra, 6. oblačnost — 0—10, v padavine v mm, 8. vrsto padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

26. septembra. Ljubljana 7, 759.0, 10.6, 85, WNW 2, 10, 4, 5, 1; Ljubljana 14, 759.5, 14.0, 85, SE 6, 0, —; Maribor 7, 757.9, 10.0, 80, 0, 6, 4, 4; Zagreb 7, 759.1, 15.0, 90, ESE 1, 8, 4, 1.3; Beograd 7, 758.2, 14.0, 80, NW 3, 8, 4, 0.6; Sarajevo 7, 758.5, 11.0, 90, 0, 6, —; Skopje 7, 755.5, 18.0, 70, NE 2, 6, —; Kumbor 7, 756.7, 19.0, 80, —, 4, —; Split 7, 756.4, 19.0, 95, E 1, 3, —, —; Rab 7, 755.8, 18.0, 90, S 3, 8, —, —; Rog. Slatina 7, —, 11.0, 98, W 2, 7, 4, 0.8. Temperature: Ljubljana 16.0, 12.2; Maribor 20.0, 11.0; Zagreb 23.0, 11.0; Beograd 29.0, 13.0; Sarajevo 28.0, 10.0; Skopje 30.

Maskalska opojnost

Edinstven abesinski verski praznik — Odkrivanje tatov

S streljanjem, ropotanjem bobnov, kresovi po gorah in pojevanju surove jagnečine po šestdnevem postu so proslavili Abesinci svoj novoletni dan. A še važnejši od tega je praznik maskal, petnajst dni pozneje. Slavijo ga v spomin na najdbo križa po bizantinski kraljici Heleni. Letos se vrši v znamenju vojne nevarnosti, a ni zategadelj nič manj hrupen in slavnosten nego kdaj prej. Že tedne prej so se nanj pripravljali, vadili so se vojnih iger, plesov, petja maskalskih pesmi, deklamiranja pesmi in pripovedi ter molitev.

Na dan pred maskalom grede procesije duhovnov in njihovih župljanov na široke prostore, kjer stoje s cveticami okrašena lesena ograjda. Trikrat gre vsaka procesija okrog takšnega ograjda in skuša s molitvami, plesi in pobožno pesmijo potolažiti Boga za vse hudo, kar se utesne zgoditi v tej noči in naslednji dan. Moje, žene in otroci nosijo s cveticami okrašene palice, ki jih pozno zvečer pomečejo poleg maskalnega ograjda. Cim se zgrne noč, prižgejo plamenice, s katerimi otiskujejo potem znanca, prijatelje in — sovražnike. Ob vsaki hiši prepevajo pesmi, v katerih žele prijateljem vsega dobrega, sovražnikom pa seveda zlo. Pri tem, ko želijo nasprotniku hudo, udarjajo s plamenicami po

tleh, da pršijo iskre daleč naokrog. O polnoči gre vse prebivalstvo spet s pesmijo na slavnostni prostor, kjer zaženejo plamenice v leseno ograjdo. Od tiste strani, na katero se zruši goreča stavba, bo skušal v tistem letu priti sovražnik.

Pravi maskal se prične z velikim umivanjem. V spremstvu duhovnov koraka spet vse prebivalstvo do najbližje vode, ki jo blagoslovi najvišji prisotni duhovnik. Nato se prične s svečanim ceremonialom in strogo po vrstnem redu, ki ustreza stopnji vsakega posameznika, veliko umivanje. Mnogi, in to pred vsem odličniki, se zadovoljijo z navadno poškopitvijo, preprosto ljudstvo pa gre s celim telesom v vodo. Potem se prične zabava.

Proti večeru zažgejo po vrhovih ognje, ob katerih pečejo zaklano živino, močje se preoblečejo v čudne kostume in si divje pobarvajo obraze, na znamenje z bobni se začne ples in hrup, ki traja vso noč. Z vzklikom Maskal je prišel se pozdravljajo ljudje, koledniki stopajo od hiše do hiše, gospodom prinašajo cvetlične darove in voščila za vse najboljše, za kar prejmejo v dar zveneče tolarje. Iz tekem z besedami se kaj lahko razvijajo tekme s pestmi, dovolj često se primerjajo uboji in umori, od vnelega veselega streljanja ostane

ne vedno kaj ranjencev in tudi mrtvih, a na to v splošni maskalski omami nihče posebno ne pazi.

Na novoletni dan in na maskal je več streljanja nego kadar koli v letu, ta dva dneva Abesinci tudi mnogo več pojedjo nego druge dni in mnogo boljše stvari, a ta dva dni se primeri tudi neprimerno več tatvin nego kdajkoli. V splošni zmešnjavi je kaj lahko pozabiti na razliko med mojim in tvojim. Toda Abesinec ne nadleguje rad policije, ko se konča praznovanje, se okradenec rajši obrne do »detektivskih uradov«, ki imajo skoraj v vsakem kraju. Lastnik je večinoma kakšen odličnik, ki prevzame za nekoliko tolarjev nalogo, da izsledí tatu s pomočjo posebnih »iskalcev tatov«. To so večinoma mladi sužnji, ki uživajo sloves, da jim je vse skrito očito. Takšen mlad človek nima seveda pojma, kdo bi mogel biti tat, toda njegov delodajalec je po navadi dober poznavalec ljudi in ga spravi na pravo sled. Običajno se stvar odigra tako, da zberejo na dvorišču okradenca vse njegove sužnje in služinčad, iskalcu tatu da njegov gospodar kaditi pipo, ki ga omami, po velikem hokus pokusu se iskalce prebudi iz omame in pokaže tatu. Ljudje so tam še tako primitivni, da ne morejo skriti na svojih obrazih slabe vesti in tako je iskanje tatu po navadi uspešno. Če pa ni uspeha, tedaj se kmalu najde kakšna pretveza, da stopijo z iskalcem k sosedu. Dobri prijatelji in klepetavi ljudje pomočejo »detektivu«, da pride skoraj v vsakem primeru na ta način do grešnika.

Jed za dobro voljo

Razpoloženje in voljo je mogoče v veliki meri preobračati z dieto. Pesimisti imajo menda najrajši jedi, ki povzročajo kislino: meso, klobase, sir, jajca, maslo, mast, grah, fižol, lečo, pivo, kruh, riže, riž, ovseno in koruzno moko, čokolado. Optimisti in humoristi so spet prijatelji alkalizirajoče jedi in so navdušeni za: mleko, kavo, čaj, malinovec, kumarice, paradižnike, zeleno, redkev, špinado, solato, peso, gobe, trsni sladkor, jabolka, hruške, črešnje, brusnice, smokve, banane, krompir, zelje itd. Po tem jedilnem listu zadobi vse drugačen pomen stari rek: Človek je, kar je.

Znamke v spomin Leva Tolstega

Ruska poštna uprava se je spomnila 25. letnice smrti grofa Tolstega s tem, da je izdala serijo spominskih znamk. Te znamke nosijo podobo velikega pisatelja.

Feminizem v Turčiji

Turška vlada je imenovala za predsednico sodnega dvora, ki bo sodil kriminalne zločine, sodnico Bayano Munir. V zgodovini sodstva je to menda prvi primer svoje vrste na svetu.

Velike poplave na Japonskem

Tokio, 26. septembra. AA. Listi priobčujeta po posebna izdaja o novih katastrofalnih poplavah na Japonskem. Promet na progi Tokio—Njegata je prekinjen. Mesto Taksaki, ki šteje 60.000 prebivalcev, je popolnoma preplavljeno.

Avtomobilsko - železniška nesreča pri Metzu

V noči od prošle sobote na nedeljo se je primerila blizu Metza strašna prometna nesreča, o kateri je »Jutro« že poročalo. Brzi vlak Bazel-Ostende je pridrvel po tračnicah baš v trenutku, ko je cesto prečkal neki zasebni avtomobil, v katerem sta sedela neki tvojčar in njegov prokurist. Posledice karambola so bile strašne: oba avtomobilska potnika je lokomotiva raztrgala na drobne kose, lokomotiva brzeza vlaka s tenderjem se je iztirila, izpod parnega kotla pa je strojevodjo in kurjača, ki ju je sunek vrigel na tla, zasul velik kup žerjavice ter ju smrtonovarno opeknil. Na sliki vidimo prizorišče katastrofe po nesreči.

Meja, ki kmalu ne bo več meja...

Italijanske žične ovire v mejnem ozemlju proti abesinski vojski

Brzine v sportu

Od 6 do 709 km

S sportom bo pojem brzine vedno v tesni zvezi, kajti, pri večini sportnih tekem odločuje največja hitrost. V zadnjih letih so se strojni pripomočki za gibanje tako izpopolnili, da je mogoče z njimi doseči naravnost fantastične uspehe. Pomislimo samo na absolutni brzinski rekord, ki ga je postavil italijanski letalec Agello s 194 m na sekundo, kar bi ustrezalo povprečju 709.209 km na uro! Ali pa vzemimo rekord angleškega avtomobilskega dirkača Malcolm Campbell. ki je vozil zadnjič z brzo 485.175 km na uro ali 135 m na sekundo!

Zanimiv pregled o človeških brzinskih rekordih s strojnimi pripomočki in brez njih, nam daje naslednja statistika:

V plavanju prvač Američan Peter Fick s 100-metrskim crawlom v 56,6 sek, ali z brzo 6,337 km na uro.

V hoji Italijan Altimani na 1000 m s časom 3:35,6 ali 15,267 km na uro.

V teku Američan Peacock na 100 m s

časom 10,2 sek, ali 35,294 km na uro. V drsanju Norvežan Engnestangen na 500 m z 42,5 sek, ali 42,353 km na uro.

V kolesarenju Francoz Michard na 500 m z 29,8 sek, ali 62,283 km na uro.

V kolesarenju z motornimi koračniki Belgijec Vanderstuyft s 122.771 km na uro.

Na saneh Američan Heaton s skeletonom z brzo 124.400 km na uro.

Na smučeh Avstrijec Gasperl s 136,300 km na uro.

Na motornem čolnu Američan Gar Wood s 200,899 km na uro, in sicer na progi 1 morske milje.

Na motornem kolesu Nemeec Henne z 246,238 km na uro, in sicer na progi 1 km.

Na avtomobilu že omenjeni Malcolm Campbell na progi 1 angleške milje.

In na letalu Agello na progi 3 km.

Dosti več v posameznih disciplinah človek menda ne bo mogel doseči, kvečjemu v tistih, kjer se dajo strojni pripomočki še izpopolniti.

Moderna jetnišnica v Abesiniji in zanimiv incident kmalu po njeni otvoritvi

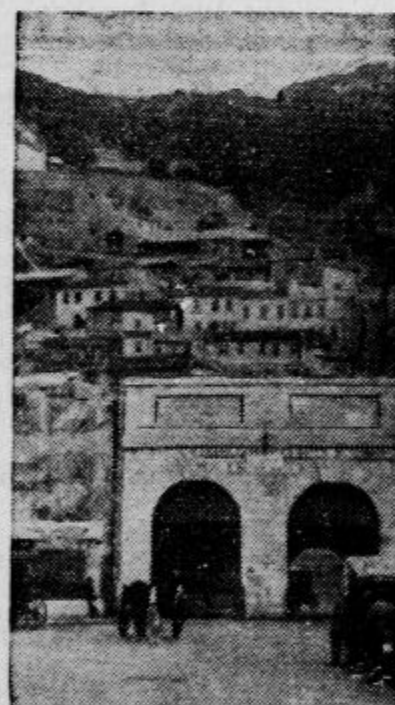
V torek je abesinski cesar Haile Selasie otvoril novo jetnišnico pri Akariju, pet km daleč od Addis Abebe. Otvoritvene svečanosti so bile izredno živahne. Navzoči so bili vsi člani inozemskega diplomatskega zbora in množica dopisnikov tujih listov.

Abesinski cesar je očividno polagal veliko važnost na dokaz, da ravna njegova država tudi v kazenskem pogledu po vzorcu zapadnih civiliziranih držav v Evropi. Zato je z velikim zanimanjem ogledoval zgradbo, ki je jako čedno, sesterkотно poslopje ter ima prostora za 350 jetnikov. Vee celice v jetnišnici so higijene in zračne, poleg njih imajo pa kaznjenci na razpolago veliko čitalnico. V zavodu so

tudi delavnice za kaznjence, ki so večji kakšnega dela.

Kmalu po otvoritvi, kateri je prisostvoval tudi italijanski poslanik pri abesinski vladí grof Vinci, se je primerila v Addis Abebi kočljiva reč. Vojni minister ras Muluga je dal aretirati in vreči v ječo generalnega ravnatelja abesinskega finančne ga ministrstva, in sicer zato, ker se je branil izplačati plačo dvema uradnikoma, ki sta obtožena poverb. Vojni minister je dal zaradi tega finančnega ravnatelja ukleniti v verige. Ko je cesar izvedel, kaj se je zgodilo, je ukazal, da se mora rav. natelj takoj izpustiti, kar se je seveda zgodilo.

Gibraltarska vrata

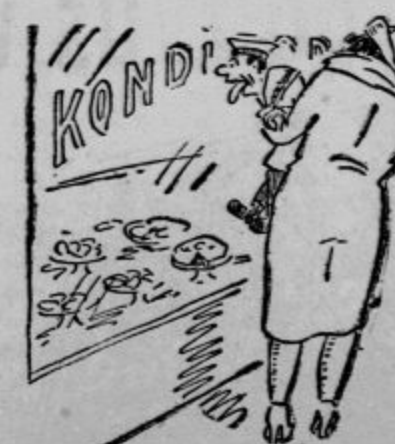

Angleška utrjena postojanka na Gibraltarju je proti morju zaprta s takimi srednjeveškimi vrati

A NEKDOTA

Slikar Spitzweg se ni rad bavil s tihožitji. »Zelenjava ne spada na platno«, je menil pogostoma. Nekeč se je pa vendarle spravil tudi na zelenjavo oziroma na sadje, ki ga je bil pri njem naročil neki trgovec s slikami. Slikar je nakupil oranž, jabolk, grozdov in drugega sadja in začel slikati. Tri dni se je mučil s tem, pa ni napravil ničesar skupaj. To ga je jezilo in četrti dan se ni več ukvarjal s slikanjem »zelenjav«, temveč je preprosto pojedel. Naslednji dan je prišel trgovec s slikami. »Kje je moja slika?« je povprašal. »Tukaj«, je odvrnil Spitzweg in pokazal na žleodec, »in verjemite mi, dobra je bila«.

VSAK DAN ENA

Tudi kazni.

(»Söndagsnisse Strize«)

Po knjigi je našel utrinek

Profesor Schmidt iz Bonna je nekega dne bral neko novelo, v kateri je pisatelj opisoval med drugim čuden dogodek iz svojih mladih dni.

Bilo je v septembru 1907. v okolici Grabova na Poznanjskem, ko se je vračal v mesečini domov. Hipoma je nerazložljivo prikazen zatemniti nebo, strašen zračni sunek je vrigel poznejšega novelista na tla in potem je videl, kako se je sredi gozda dvignil velik grič in gorel.

Prof. Schmidt je bral o tej stvari s hladnim razumom znanstvenika, ni dolgo okleval, temveč je odpotoval v kraj, kjer se je po pisateljevi trditvi to zgodilo. In ugotovil je, da je pisatelj govoril resnico, kajti razkril je kakšnih 20 ton težak meteor. Učeniak ga ceni na okroglo 5 milijonov nemških mark. Toliko bi namreč po njegovem mnenju dali Angleži in Amerikanci zanj.

Sladkorne bolezni je čedalje več

Na sestanku Družbe zdravnikov na Dunaju je govoril prof. Falta o sladkorni bolezni. Statistike kažejo, da se ta bolezen v vseh deželah širi.

V Zedinjenih državah je že milijon diabetikov. Pred odkritjem insulina je bilo za takšne bolnike le malo upanja. Seveda pa nam izkušnje s to snovjo v prvih desetih letih niso uresničile vseh nad. ki so jih postavljali vanjo. Toda krivda ne bo toliko v zdravilu samem kolikor v socialnih prilikah. V socialno boljše pogoje krogov je umrljivost za sladkorno bolezen v resnici padla in sicer znatno, v socialno zapostavljenih plasteh pa je še večja nego prej.

Kulturni pregled S P O R T

Ameriški slavist in Ivan Cankar

Eden najpomembnejših slavistov v Ameriki je ne dvomno George Rapall Noyes. Naš znani propagator, v Ameriki rojeni Slovenec A. J. Klančar, ki smo mu nedavno posvetili daljši članek, popljuje v pričujoči razpravi, kako se je seznanil s profesorjem Noyesom.

I

Pred dobrim letom, lani 17. marca sem dobil prvo pismo profesorja Noyesa. Pisal sem mu namreč, ali bi »Slavonic Review« pri kateri je na eden izmed treh urednikov, sprejela moj prevod Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«. Kako mi je prišlo na misel, da sem pisal prav njemu? Tiste čase sem se bavil z uprizorjanjem Cankarjevega »Pohujšanja v dolini šentflorjanski«, ki sem ga bil po naročilu prevedel v angleščino. Ko sem bral Cankarjeve drame, sem pri vsaki vidi, da bi se dala uprizoriti brez kakšnih posebnih težav, zlasti njegov »Kralj na Betajnovi«. Imel sem takrat že večino Cankarjevih dram v rokopisu in sem prav tedaj nehal pregledovati pravkar omenjeno. Zato sem sklenil vprašati profesorja Noyesa, ki je vodja slavističnega oddelka na kalifornijskem vseučilišču, ali bi jo hotel sprejeti.

Ne morem popisati vtisa, ki mi ga je pustila zelo globok dojem, saj je najnežnejša pesnitev, napisana med južnimi Slovani, ki mi je prišla pod roko. Čutil sem, da sem odkril v prof. Noyesu sorodno dušo.

Drama je bila predolga za objavo v »Slavonic Review« in zato sem mu poslal šest Cankarjevih novel od dvajsetih, ki sem jih imel že prevedenih. To so bile: »Rue de Nations«, »Otroci in starci«, »Gospod stotnik« - ti dve sta mu bili najbolj všeč. »Ada«, »Solnce« in »Hlapcem Jernejem« pa je bil všeč, ker je pustila zelo globok dojem, saj je najnežnejša pesnitev, napisana med južnimi Slovani, ki mi je prišla pod roko. Čutil sem, da sem odkril v prof. Noyesu sorodno dušo.

Potem je sledila cela vrsta pism, kjer me je, priden kakor je, uvažal v težave prevajanja, pri katerem je on tak mojster, saj se je ukvarjal s tem delom nad trideset let. Kako se je v njem izpopolnil, priča najbolje njegov odlični prevod Mickiewiczovega »Gospoda Tadeja«, o katerem sodi sam, da je njegov najboljši prevod.

Precej pisem sva izmenjala, preden so bile Cankarjeve novele gotove za tisk. Gospa Noyesova mi je s svojimi neprecenljivimi nasveti dosti pripomogla pri delu. Naše občudovanje do Cankarja je z vsa, kim pismom raslo. Ko se je nekdo vrnil s dvodnevnih počitnic domov, mi je profesor Noyes pisal: »Ko sem prišel v knjižnico... sem videl, da je prispel Cankar - sedemnajst debelih zvezkov - v istem odevu pravi v oklepaju: »Pri tem so te knjige, iskane v malem mestu Ljubljani, opremljene tako, da bi bile vredne Carlenovega založbe. Prebral je nekaj na vel, mislim, da »Ada« in »Rue de Nations« so slovno in slovno v roki, da bi videl, ali je prevod natančen.

Odtlej sva bila z sodelavci v pravem zmislu besede. Ponosen sem bil, ko mi je objubil, da lahko dodam svojemu neznanemu imenu pod prevodom tudi njegovo ime. Odtlej sva se, da bova izdala novele pod naslovom: NOVELE IVANA CANKARJA. Prevajala iz slovenščine A. J. Klančar in G. R. Noyes. Prepričan sem, da so pridobili Slovenci z njim velikega prijatelja za študiranje in prevajanje slovenske književnosti in da je ta znani ameriški slavist najbolj prijatelj Slovencev, kar jih ima zdaj Amerika.

Hvaležen moram biti tudi gospe Noyesovi, saj je po izpodbijani profesorja Noyesa, ki je bil sam preobložen s delom - učenjem in prevajanjem - rada sodelovala z menoj. Ona je bila tovarišica profesorja Noyesa pri vsem njegovem literarnem delu, čeprav ne govori nobenega slovanskega jezika razen poljsčine. Tudi ona se je navdušila za Cankarja. Zdal delava na Bevkovi povesti »V globlino«.

Ko mi je pisal profesor Noyes o Cankarjevem slogu je pripomnil tole: »Nathaniel Hawthorne in Josip Conrad mi prihajata na misel, toda so še drugi, ki bi jih lahko primerjal z njim. In Whartonova »Ethan Frome« ima precej podobnosti s »Hlapcem Jernejem«. Cankar je vse kako vseskozi stilist, v primeri z nasprotnim ekstremom, recimo Sinclairjem Lewisom, in uspeh vsakega prevoda njegovega dela je odvisen od nevsiljive spretnosti izražanja.

Ko sva si dopisovala, je profesor Noyes napravil v svojih pismih več opazk, ki jih bom poskušal navesti. Kako zelo se je naučil ceniti Cankarja, se vidi iz naslednje pripombe, ki jo je napisal v enem izmed svojih pism: »Pravkar sem bral »Domačino« vrtnice, Z začudenjem opažam, da Adamič ni niti omenil Cankarja, med tem ko zelo hvali Križarja in Njegoša. Ta opazka karakterizira najbolj ostro kritični zmisel profesorja Noyesa. V nekem drugem pismu pravi v zvezi s prevodi iz Cankarja, ki sta jih napravila Copelandova in Adamič: »Adamičev slog je tako brez prave forme in tako podoben ljudski zgovorici, da ne bi mogel verjeti, da je to res Cankar. Toda njegova lastna

knjiga je občudovanja vredna po svoji zivosti in občutenosti.

Lani 27. oktobra sem dobil od profesorja Noyesa veselo pismo, ki je prav značilno za njegovo delo na kalifornijski univerzi. Naj navedem naslednji odstavek iz njega:

»Zanimalo vas bo, da imam v tem semestru učenja iz slovenščine, jezika, ki ga sam skoraj nič ne znam. Je neka katoliška redovnica, slovanskega rodu, ki poučuje na šoli Svetega imena v Oaklandu. Ona bere Cankarja in piše o njem v slovenskem jeziku kratke eseje. Po njih se pridno učim s slovnico in slovarjem v roki in sem ji lahko še malo pomagal. Toda moj napredek je še zelo počasi. Jezik se mi zdi resnično očarljiv. Ohranil je še številne oblike, ki so že izginile v drugih modernih slovanskih jezikih. — Profesor Noyes se je torej učil slovenščine pri branju Cankarja. Učene slovenskega jezika in književnosti! In rekel mi je, da ga zelo zanima delo Matije Čopa in njegova odboja o Mickiewiczu. Tako sem mu poslal članek o tem, ki sem ga dobil v »Zivljenju in svetlu«.

Potem sva se odločila prositi »Novo založbo« za dovoljenje, da bi smela natisniti Cankarjeve črtice. S kakšno nestrpnostjo je čakal profesor Noyes, da ga bom obvestil o dovoljenju. Že zaradi truda, ki ga je imel pri tem delu je želel, da bi bile Cankarjeve črtice priobčene. Sir Bernard Paris, glavni urednik »Slavonic Review« pozna to prav dobro.

Ne morem najti boljšega načina, da končam ta uvod za moža, ki je prijatelj Slovencev, kakor da navedem z njegovim dovoljenjem pismo, ki mi ga je napisal, ko sem mu poslal za Božič njegovo Gregorčičevih pesmi v zahvalo za vse, kar je zame storil:

»Poslali ste mi svojo prošnjo in meni va. so prvo slovansko knjigo. Zahvaljujem se vam najpriščne zanj. Ta knjiga je nenavadno privlačna po svoji opremlitvi in svoji vsebini, polna sladkega duha po etari domovini. Moj slovanski prijatelj Gregorčič, tako da me je kar prijel, da bi se še z njim malo bolj seznanil. Čudno je, da se v štirinajstih letih predavanja nisem seznanil s Slovenci do leta 1934. In zdaj, ko sem spoznal vas, sestro Marijo Reginaldo in G. Keržeta, se me lotiva želja, da bi se začel učiti tega jezika. Na svojem mestu imam pri roki razne instrumente slovanskega orkestra in ta je eden izmed tistih, ki zmoro najdelikatnejšo glasbo«.

Upajmo, da se bo profesor Noyes še bolj zanimal za slovenščino, kakor se je nekdo za poljsčino. Ant. J. Klančar (Cleveland)

Začetek

nove sezone v Zagrebu

Temni oblaki, ki so se ob koncu prejšnje sezone nagrmadili na nebu našega gledališča, so se razpršili in sedaj zopet sijajo solnični žarki. Težko ozračje, ki se je zgoščilo okrog bivšega upravnika Kojnoviča, je povsem izginilo: v gledališču vladata mir in sloga, občinstvo je znova dobilo zaupanje, člani gledališča se z novim vzgledom oprijemajo dela. Skratka: vsem je odleglo in povsod se opaža novo veselje do dela, ki iz gledališča prehaja tudi v občinstvo.

Prvi dogodki nove sezone so minili v znamenju navdušenja; tako zlasti Linskoga opera »Porin«. Glavni protagonisti (Zinka Kunčeva, Vilma Nožičeva, Josip Križar in Pavel Vlahović, Marion) so bili skupaj z dirigentom Kr. Baranovićem de ležni prestrežni ovacij. — Gostovanje Christy Solarija, ki je postal prvi ljubljenski zagrebški gledališča, je znova pokazalo njegovo popularnost. Nastopil je v »Manon« in »La Bohème«.

Iz preteklega sezone smo ostali dolžni poročilo o Shakespearejevem »Kralju Learu« in o Butiščevem »Komornem triku«. Shakespearejeva ganljiva žalostna vzbujala tudi sedaj razumevanje in zanimanje občinstva, za kar ima nemajhno zaslugu nosilec glavne vloge Dubravko Dujsin. V igri dr. S. Butiščevega »Komornega trika« nastopajo samo tri osebe. Teje novitete je bila priznana literarna vrednost še s tem, da je dobila Demetrovo nagrado.

Premiera komedije »Konto K.« čije pisca sta Bernauer in Oesterreicher, je do dobrega zabavala naše občinstvo. Njen namen je samo razvedril, smeh - in temu res ustreza. V eni izmed glavnih vlog je pokazal svoje izredne zmožnosti priključeni komik Avgust Čilič, s katerim ta komad stoji in pada. Delo je zrel, žiral iznajdljivo in sveže Ka Mesarič.

Prva operna premiera nove sezone, Rimskoga-Korsakova »Pravljica o nevidnem mestu Kitežu«, je uspešno nad vse odlično. To na moč zanimivo delo, ki ga imenujejo »slovanski Parsifal«, ima obilo živahnih ljudskih prizorov, a glasbeno je izdelano ob bogatem vrlovnem mešalstvu. Ubrana celotna glasbena in dramatska plat predstavlja prazen in močnega duha Rimskoga-Korsakova in obenem tudi vsega ruskega naroda. Izvedba te velike in nevsakdanje zanimive opere je imela ves blek uspele odnose stvaritve. Vsi sodelujoči (med njimi Vilma Nožič, Nikša Stefanini, Drago Hrčič, Josip Križar i. dr.), zbori, inscenacije (Pavla Fromana), režija (dr. Branka Gavella) in orkester so dali največ, kar so mogli, zato je imela predstava značaj prave gledališke enzacije. Dirigiral je zanešeno in s polnim uspehom ravnatelj Krešimir Baranović.

Pričela se je tudi koncertna sezona. Kot prvi je nastopil goslač Rikar Odnoškov, ki si je s svojimi močnimi umetniškimi sposobnostmi brž pričobil občinstvo. Spremljal ga je pianist Božidar Kunc.

Pripravljajo se: komedija Milana Begovića »Dva pretepa«, Eugena O' Neilla »Elektra v črni«, operetna komedija Čeha B. Gruna »Tam, kjer cvete ljubezen«, komedija Suhovo-Kobylina »Svatba Krečmškega«, opereta Ivo Tijardovića »Maršal Marmont« in več repriz. Med njimi tudi »Boccaccio«, v katerem bo prva glavna vloga nepokosljiva Erika Državiceva, ki je po sili razmer vendarle ostala v naši sredini. Z. Hirschler.

Drugo kolo grupnega tekmovanja

V drugem kolu grupnega tekmovanja prihaja v Ljubljano Gradjanski iz Zagreba. Z njim prihaja sveži rezultat 6:1, ki ga je minulo nedeljo dosegel v lokalnem derbiju proti Hašku.

Ta rezultat da misliti. Leta nazaj bi moral seči v anale zagrebškega sporta, in ne bi našel tako krepko izraženega uspeha enega lokalnega rivala na drugim. Ali je Gradjanski v tako odlični formi, morda se je Hašk spustil toliko navzdol? Eno kot drugo bo vsaj do gotove mere držalo. Gradjanski je vsa ta leta doživljal trajno krizo. Izvirala je predvsem iz obupnega materialnega klubovega položaja, ki mu ni dal da bi na sebi svojstven način popletel navzgor, kakor v klasični dobi prvih povojnih let, ko je bil Gradjanski sionim za jugoslovanski nogometni sploh. Svojo najglobljo točko v razvoju navzdol je klub dosegel koncem leta 1933, ko se v grupnem tekmovanju niti ni plasiral za ligo.

Od tedaj se je začelo boljati. Po skupščinskem sklepu sta šla Gradjanski in Hajduk v ligo in je vsaj Gradjanski ta sklep v polni meri s svojimi uspehi v ligi upravičil. Sredi tekmovanja je bil najresnejši kompetent za prvo mesto, po dolgih letih

Celje: Atletiki. V nedeljo 29. t. m. ob 15.30 se bo pričela na igrišču Atletikov pri »Skalni kleti« v Celju z napetostjo pričakovana podsvetna prvenstvena tekma med SK Celjem in SK Atletikom. Na tem derbiju bosta po dolgem presledku zopet nastopila stara celjska rivala. Celje bo igralo v izpremenjeni postavi in pridno treniralo. Atletiki so sedaj v izredni formi, kar dokazujejo tudi zadnji rezultati. Za zmago se bosta borila dva enaka nasprotnika, zaradi česar bo tekma zelo zanimiva in napeta ter bo gotovo privabila rekordno število gledalcev. Obhodu nujno priporočamo, da se vede med tekmo sportno Ob 14. bo istotam predtekma rezerv Celja in Atletikov.

Akademsko teniško prvenstvo Ljubljane. Dodatno k razpisu akademskega prvenstva sporoča teniška sekcija SK Ilirije, da je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad prireditvijo župan g. dr. Vladimir Ravničar. G. župan je poklonil za zmagovalca izredno lep prehodni pokal. Pokal preide v trajno last po trikatni zaporedni ali petkatni zmagi v presledkih. Tudi za ostala prva mesta so razpisana darila. Zrebanje se bo vršilo v soboto ob 9. dopoldne in ne ob 14. kakor je bilo pomotoma objavljeno.

Službene objave LNP

7. seja p.o. 25. septembra 1935

Prvenstvene tekme 29. septembra 1935: V Ljubljani, Igrišče Primorje ob 13.15 Mars - Slovan, (ob 14.45 pri. Ilirija - Primorje rez.), ob 16. Primorje - Gradjanski, službojuči inž. Kotar, nadzor nad blagajno Jugovec, Primorje 10 rediteljev. Igrišče Slovana ob 9. Svoboda - Jadran, ob 10.30 Grafika - Sloga, službojuči dr. Perko, klub po 3 reditelje, Igrišče Jadrana ob 9.30 Korotan - Ilirija jun., ob 10.30 Jadran - Reka jun., službojuči Slavovec, klub po 2 reditelje. Igrišče Korotana ob 10. Korotan - Reka, službojuči Savnj, klub po 3 reditelje. Igrišče Hermesa ob 9.30 Svoboda - Mladika jun., ob 10.30 Hermes-Prim. jun., službojuči Zigon, klub po 2 reditelje. Igrišče Mladike ob 9.30 Mars - Slavijska jun., ob 10.30 Mladika - Moste, službojuči Slamič, klub po 3 reditelje. Igrišče Broda ob 15. Brod - Zalog, službojuči Soklič, Brod 8 rediteljev. — V Celju, Igrišče Atletikov ob 16. Atletiki - Celje, službojuči Komur. Igrišče Jugoslavije ob 10.30 Šostanj - Jugoslavija, službojuči Svetek. — V Mariboru, Igrišče Maribora ob 16. Maribor - Rapid s predtekmo rezerv, službojuči Olak. — V Murski Soboti ob 15.30 Mura - Ptuj, službojuči Lipič. — V Hrastniku, Igrišče Hrastnika ob 16. Hrastnik - Rudar, službojuči Hvala. — V Trbovljah, Igrišče Amaterja ob 16. Amater - Trbovlje s predtekmo rezerv, službojuči Hudi. — V Zagorju, Igrišče Sloge ob 16. Svoboda - Zagorje, službojuči Bostič. — Na Jesenicah, Igrišče Kovinarja ob 15.30 Kovinar - Svoboda, službojuči Božič, Kovinar 10 rediteljev. — V Radovljici ob 15.30 Radovljica - Bratstvo, službojuči Kern, Radovljica 10 rediteljev. — V Škofji Loki ob 15.30 Sora - Gorenjec, službojuči Segar, Sora 10 rediteljev. — V Mengšu ob 15.30 Mengeš - Disk, službojuči Lepuš, Mengeš 8 rediteljev. — V Domžalah, Igrišče Domžal ob 15.30 Kamnik - Domžale, službojuči Müller.

Za 29. septembra določena tekma Drava - Lendava se prelazi na 3. novembra.

Priprave na vojno

tudi na Goriškem in v Istri

Priprave na vojno so po vsej Italiji v polnem teku. Med fašisti vlada poslednje dni največje zanimanje za veliko poskusno mobilizacijo vseh članov stranke in organizacij, ki so njej podrejene ali pod njeno kontrolo. Njegov, da bo pri tej manifestaciji sodelovalo okrog 15 milijonov Italijanov. V to svrhu izhajajo v listih dnevno navodila za posamezne organizacije in skupine. Bržkone bo imel ob tej priliki Mussolini velik govor, ki ga bodo prenašale vse radijske postaje.

Iz posameznih večjih mest odhajajo skoro dnevno večje in manjše skupine vojaštva in delavstva v Genova, Neapelj in Messina, kjer se vkrčujejo na ladje, ki dan za dnem odhajajo v vzhodno Afriko. Fašisti prirejajo odhajajočim vsespod velike ovacije in jih slavi kot zmagovalne pionirje italijanske civilizacije.

Povsod pa se vršijo tudi še druge priprave na vojno. Izvzeta ni nobena pokrajina, tako tudi ne goriška, tržaška in ostale obmejne dežele, čeprav so od vseh najbolj oddaljene od Abesinije.

Varnostni ukrepi za zaščito pristanišč

Po področnih poročilih italijanskih listov so bili izdani strogi varnostni ukrepi

se je zagrebškemu plavemu dresu smehljale najvišja sportna lovorika. Ki jo oddaja sportni pokret v Jugoslaviji. V zaključnih fazah borbe je prišel nenaden preokret: dva stebra močvra sta se barvam izneverila. Šipoš je šel po franke v Švico, kapriciozni Aca Živković pa se se sedaj ni ustalil in koleba med različnimi privlačnostmi. Te izgube moštvo ni moglo takoj preboleti, prvo mesto v našem nogometu je zopet zasedel plavi dres v Beogradu!

Toda v nedeljo je bilo 6:1 za Gradjanskega. Ali je kriza že prestana? So rane v moštvo zaceljene? Vodstvo kluba se je takoj ogledalo za nadomestkom in ga je brezobzirno vzelo, kjer ga je našlo. Samo te nove akvizicije se n'raje pravice nastopa. In vendar je šlo tudi brez njih, 6:1 priča dovolj zgovorno o tem.

Kako bo v nedeljo? Nemara bodo purgerji hoteli zopet pokazati zobe. Nemara pa jim tudi naši ne bodo ostali na dolgu. Torej bo velika borba, tem bolj, ker je od njenega izida že pravzaprav odvisno, ali bodo imeli črno-beli še kakšne šanse za ligo.

Sporod obsega zopet tri tekme: prvenstveno Mars-Slovan in, za spremembo, Ilirija-Primorje drugih garnitur.

Hermes — Primorje na poznejši čas.

Odobri se prijateljska Drava-Zeleznikar 29. septembra.

Določijo se termini Zalecu: 20. okt. Šostanj — Zalec, 27. oktobra Zalec — Olimp, 3. novembra Jugoslavija — Zalec. Obenem se Zalec poziva, da poskrbi potrebno za verifikacijo igrišča.

Službene iz s. o. LNP. Delegirajo se k tekam 29. septembra: Mars — Slovan Camernik (spotazum), Primorje — Ilirija rez, Arhar, Svoboda — Jadran Sketelj, Grafika — Sloga Macoratti (sp.), Korotan — Ilirija jun. Pečar, Jadran — Reka jun. Erlich, Korotan — Reka Mrdjen, Svoboda — Mladika jun. Martelan, Hermes — Primorje jun. Mandič, Slavijska — Mars jun. Dorčec, Mladika — Moste Kušar (sp.), Brod — Zalog Štiglic, Atletiki — Celje Vesnaver (sp.), Maribor — Rapid Schneller (sp.), Hrastnik — Rudar Planinc (sp.), Amater — Trbovlje Ramovš, Svoboda — Zagorje Krhlikar (sp.), Kovinar — Svoboda Jordan, Radovljica — Bratstvo Cimperman, Sora — Gorenjec Betetto, Mengeš — Disk Joksič, Kamnik — Domžale Dolinar, Korotan — Hermes Jenko, stranska sodnika za Primorje — Gradjanski Guzina, Benedetič. Igrišča in začeti ki so razvidni iz objav poslovnega odbora Camernik.

OO Trbovlje opozarja vse klube na sklep skupščine, da morajo pravočasno prijaviti vse tekme in zaprositi poverjenost s. o. za delegiranje sodnika. Klub, ki bi to kršil, bo kaznovan ter nosi odgovornost za tekmo sam. Dask in Reče se pozivljata, da določijo po pet starejših rediteljev za tekmo 29.9. Amater: Trbovlje. Isti naj se javijo ob 15.30 z rediteljskim znakom službojučemu odborniku. Za službojuče odbornike so določili v Trbovljah Hudi, v Zagorju Bostič, v Hrastniku Hvala.

Odbor za izvedbo lahkoatletskega dvoboja Gradec: Ljubljana poziva vse ljubljanske klube, da pošljejo na izbirni trening nastop za sestavo reprezentance Ljubljane vse svoje atlete, ki bodo v soboto 28. t. m. ob 15.30 in v nedeljo 29. t. m. ob 9. dopoldne tekmovali za izbirno. V soboto popoldne je: skok ob palci, 800 m, skok v višino, met krogla, 5 km, daljina in kopje. V nedeljo dopoldna pa 100 m, disk, 400 m, troskok, 1500 m, kladivo, 10 km in 200 m. Dvoboj z Gradcem je definitivno določen na 12. in 13. oktober v Ljubljani. Izbirni nastop in dvoboj bosta na igrišču Primorja. Podrobnosti slede.

Zbor sodnikov JLAS. Na izbirni miting 28. in 29. t. m. na igrišču Primorja se odreja tale sodniški zbor: vrhovni sodnik: Slamič, namestnik: Kermavner, voditelj tekmovanja: Grünfeld, starter: Luč, sodniki in časomerilci: Cek, Gnidovic, Stepšnik, Dr. Alujevič. Imenovani morajo biti na igrišču v soboto ob 15. in v nedeljo ob 8.45. Ob tej priliki se bodo vršili praktični sodniški izpiti, na kar se kandidati opozarjajo.

ASK Primorje (lahkoatletska sekcija). Danes ob 20.30 v restavraciji Slamič sekcija seja. Zaradi važnosti naproša se udeležba vseh odbornikov. Istočasno pozivamo vse lahkoatlete, da nastopijo na izbirnem mitingu za določitev reprezentance Ljubljane proti Gradcu.

SK Svoboda. Danes obvezen trening. Ob 19. sestanke, važen tudi za rezervno zaradi nedeljske tekme z Grafiko. Nato strogo obvezna odborova seja. Na sejo se pozivajo Samarin, Kamnikar in Šušter jun.

Delavke prejemajo dnevno po 6 lir in 2 1 mleka. Vsi delavci in delavke kakor tudi drugi nameščenci so pod nadzorstvom.

Novi transporti iz Istre in Goriške

Poročali smo že o poslednjih vojaških transportih iz Trsta. V ponedeljek je odpotovalo iz Gorice proti Vidmu in dalje v Neapelj nadaljnjih 150 vojakov-artiljerijcev 6. artiljerijskega polka, ki ima svojo garnizijo v Gorici. V Pulo pa je včeraj prispelo 150 delavcev, ki so jih zbral v raznih istrskih krajih, pred vsem pa v Novem Gradu, Plominu, Motovumu, Piranu, Roču in dr. Delavci so se na račun svojih občin pripeljali v Pulo. V soboto jih s posebnim vlakom odpremo v Genova, kjer se dan nato vkrcajo na parnik »Gabinio«, ki jih preko Neaplja in Mesine prepelje v vzhodno Afriko.

Drobne novice iz Istre

Davčne olajšave za raški prometovnik. Raški prometovnik uživa že od leta 1924. ve, ki so trajale 10 let, je lani potekel. Tedaj je vlada dovolila podjetju olajšave za leto dni, na seji ministrskega sveta, ki je bila v tork, pa so se podaljšale še za nadaljnja 3 leta. Enake olajšave so bile dovoljene tudi prometovniku Bacu Albis na Sardiniji. Kakor znano, sta se pred kratkim obe podjetji združili v skupno družbo pod kontrolo države. Dopusčeno pa je, da si nabavijo delnice novega podjetja tudi razni denarni zavodi. Soudeležba bank in hranilnic pri glavnici urejuje poseben dekret, ki ga je vlada prav tako potrdila na svoji poslednji seji.

Dekanska občina bo očela v bližnjih dneh pri nekem pulskem denarnem zavodu posojilo v znesku 30.000 lir za javna dela. Skoraj ves denar pa bodo dejansko porabili za nakup nekega zemljišča, na katerem namenjajo baje zgraditi neko novo javno poslopje. Pokrajinski upravni odbor je dekanski občinski upravi v ponedeljek odobril novo zadolžitev.

Tudi vizijska občina se je morala zadolžiti radi primanjkljajev v občinskem proračunskem gospodarstvu. »Corriere Ist. riano«, ki poroča, da je pulski pokrajinski upravni odbor občini dovolil najeti posojilo, zneska novega dolga ne navaja.

Nove nagrade za novoporočence. Po vzgledu ostalih istrskih občin so te dni razpisale manjše nagrade za novoporočence tudi občinske uprave v Plominu, Roču, Dekanah in Kopru. Plominski podestati je nagradil občinskega tajnika, ki mu je žena te dni rodila otroka.

Na Malem Lošnju je občinska uprava brezplačno odstopila zadarski nadškofiji večje zemljišče v vasi Cigaliji.

Dva nova podestata v Istri. V Malem Lošnju in Marezigah sta bila odstavljena doseđanja podestata Plitky in Parovel. Za njuna naslednika sta imenovana Adorni in Chiales.

Smrtna nesreča. V Vrtenigli v Istri se je smrtno ponesrečil Ludvik Radešić. Padel je z nekega sadnega drevesa in si zlomil tilnik. Med prevozom v bolnišnico je izdihnil.

- in od drugod

V tržški ladjedelnici bodo v soboto splovidi v morje nov torpedni rušilec, ki ga je naročila siamska vlada. Za botrinjo bo ob krstu nove vojne ladje siamska knežina Mahidol.

Tržaški pošredovalni urad za delo je objavil v listih opozorilo, da bo uspešno posredoval za namestitve večjemu številu težakov in drugih delavcev, ki naj se zaradi tega nemudoma zgledajo v njegovih prostorih.

»Prijateljska sreča« tudi na Goriškem. Pred dnevi smo poročali o opozorilih, ki sta jih dali občinstvu kvesturi v Puli in Trstu zaradi verige pism, s katerimi so pojedini spekulirali na protizakonit dobiček. Veriga se je sedaj podaljšala v goriško pokrajino in, kakor pravijo, tudi dalje proti jugu. Vzgledu policije v Trstu in Puli je sledila tudi goriška kvestura, ki pribija v svojem opozorilu, da bo strogo pazila na vsakogar, ki bi na tak način skušal izrabiti zaupanje sočloveka.

V čezsoji je bil imenovan za začasnega političnega tajnika krajevne organizacije fašistične stranke doseđanji administrativni tajnik. Njegov prednik je bil vpoklican k vojakom.

Nove koroške šolske oblasti

Pred nekaj dnevi je koroški deželni zbor sprejel zakon o sestavi in uredbi novih šolskih oblasti v deželi. Na osnovi tozodavne zvezne postave odreja zakon kot vrhovno deželno šolsko oblast za vse srednje in nižje šole deželni šolski svet, za politične okraje, okrajne šolske svete, za občine pa krajevne šolske svete. Nadzorstvo si delijo v splošnem država, cerkev, učiteljski in starši. Člani so imenovani. Deželni glavar je predsednik deželnega okrajni glavarji okrajnih županov pa so predsedniki krajevnih šolskih svetov.

Deželni šolski svet šteje 20 članov in ga tvorijo poleg deželnega glavarja zastopnika obeh veroljupov, 5 zastopnikov učiteljskega, 3 zastopniki staršev, 5 zastopnikov dežele, referent za administrativne šolske zadeve, strokovni svetovalec za slovanski pouk in strokovni svetovalec za nadaljevalno šolstvo. Zastopnike staršev in dežele imenuje deželni glavar, imenuje pa tudi strokovnega svetovaleca za slovanski pouk in sicer na predlog domovinske fronte. V okrajnih šol. svetih so poleg okrajnega glavarja še zastopnik cerkve, 2 zastopnika učiteljskega, 4 zastopniki občin, okrajni šolski nadzornik, okrajni zdravnik nadzornik nadaljevalnih šol ter dva ali trije zastopniki staršev. V okrajih, kjer se je javilo pri zadnjem ljudskem štetju vsaj 1.000 Slovencev, je tretji zastopnik iz vrst slovenskih staršev. V krajevnih šolskih svetih je poleg župana zastopnik cerkve, učiteljskega in staršev. Kjer je utrakvistična šola, sta eden zastopnik staršev in njegov namestnik zastopnika slovenskih staršev. Zakon mora biti izveden v roku treh mesecev.

Ta zakon predvideva možnost zastopstva slovenske manjšine v šolskih oblastih pomanjkljiv pa je zaradi tega, ker manjšinska organizacija nima pravice predgov.

